

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ТЕХНОЛОГІЙ ТА
ДИЗАЙНУ

ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА БІЗНЕСУ
(повна назва факультету/інституту)

КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ ТА СФЕРИ ОБСЛУГОВУВАННЯ
(повна назва випускової кафедри)

ДИПЛОМНА БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА
на тему
Особливості використання анімаційних програм у молодіжному туризмі

Виконав: студент групи БЗМТБ-17
спеціальності 073 Менеджмент
(шифр і назва спеціальності)

Мамедлі Фахрі
(прізвище та ініціали)

Науковий керівник к.е.н. Заріцька Н.М.
(прізвище та ініціали)

Рецензент к.е.н. Власюк Т.М.
(прізвище та ініціали)

Київ 2021

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ТЕХНОЛОГІЙ ТА
ДИЗАЙНУ

ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА БІЗНЕСУ

(повна назва факультету/інституту)

Кафедра економіки та сфери обслуговування

(повна назва випускової кафедри)

Спеціальність 073 Менеджмент

(шифр і назва спеціальності)

Освітня програма Туристичний бізнес

(назва освітньої програми)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

економіки та сфери обслуговування

(назва кафедри)

_____ Альона Мельник _____
(підпис) (П.І.Б)

« _____ » _____ 20 __ р.

ЗАВДАННЯ

НА ДИПЛОМНУ БАКАЛАВРСЬКУ РОБОТУ СТУДЕНТУ

Мамедлі Фахрі

(прізвище, ім'я, по батькові студента)

1. Тема роботи: Особливості використання анімаційних програм у молодіжному туризмі

Науковий керівник роботи_ Заріцька Надія Миколаївна, к.е.н. _____
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом КНУТД від "15" березня 2021 року №75-уч

2. Строк подання студентом дипломної роботи до 01.06.2021 року

3. Вихідні дані до дипломної роботи (проєкту) Закони України, Постанови Кабінету Міністрів України; література з питань молодіжного туризму

4. Зміст дипломної роботи (проєкту) (перелік питань, які потрібно розробити: проаналізувати теоретичні основи розвитку молодіжного туризму та анімаційних технологій в ньому; розглянути особливості застосування анімаційних технологій в різних видах молодіжного туризму; розробити анімаційну програму для різноманітних туристичних заходів; зробити висновки та сформулювати пропозиції

5. Дата видачі завдання 15.03.2021

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломної роботи (проєкту)	Терміни виконання етапів	Примітка про виконання
1	Вступ	01.04-04.04.2021	
2	Розділ 1 Сутність, специфіка і види туризму в структурі молодіжного дозвілля	05.04-15.04.2021	
3	Розділ 2 Особливості застосування анамаційних технологій в різних видах молодіжного туризму	16.04-26.04.2021	
4	Розділ 3 Програма анамаційних заходів туристичного туру до Івана-Франківська	27.04-07.05.2021	
5	Висновки	08.05-18.05.2021	
6	Оформлення дипломної роботи (проєкту) (чистовий варіант)	19.05-01.06.2021	
7	Здача дипломної роботи (проєкту) на кафедрі для рецензування (за 14 днів до захисту)	01.06.2021	
8	Перевірка дипломної роботи (проєкту) на наявність ознак плагіату (за 10 днів до захисту)	01.06.-05.06.2021	
9	Подання дипломної роботи (проєкту) на затвердження завідувачу кафедри (за 7 днів до захисту)	05.06.-07.06.2021	

Студент

_____ (підпис)

Науковий керівник роботи

_____ (підпис)

Рецензент

_____ (підпис)

Мамедлі Фахрі

(ініціали та прізвище)

Заріцька Н.М.

(ініціали та прізвище)

_____ (ініціали та прізвище)

АНОТАЦІЯ

Мамедлі Фахрі Особливості використання анімаційних програм у молодіжному туризмі – Рукопис.

Дипломна бакалаврська робота за спеціальністю 073 Менеджмент. ОП Туристичний бізнес – Київський національний університет технологій та дизайну, МОН України, Київ, 2021

Дипломна бакалаврська робота присвячено розробленню та обґрунтуванню теоретичних положень та методичних підходів, практичних рекомендацій щодо розвитку анімаційних технологій в сучасному молодіжному туризмі.

В роботі досліджено та проаналізовано теоретичні основи розвитку молодіжного туризму та анімаційних технологій в ньому; розглянуто особливості застосування анімаційних технологій в різних видах молодіжного туризму; розроблено анімаційну програму для різноманітних туристичних заходів.

Ключові слова: туризм, туристичний бізнес, анімація, молодіжний туризм, туристичний тур.

АННОТАЦИЯ

Мамедли Фахри Особенности использования анимационных программ в молодежном туризме – Рукопись.

Дипломная бакалаврская работа по специальности 073 Менеджмент. ОП Туристический бизнес - Киевский национальный университет технологий и дизайна, МОН Украины, Киев, 2021

Дипломная бакалаврская работа посвящена разработке и обоснованию теоретических положений и методических подходов, практических рекомендаций по развитию анимационных технологий в современном молодежном туризме.

В работе исследованы и проанализированы теоретические основы молодежного туризма и анимационных технологий в нем; рассмотрены особенности применения анимационных технологий в различных видах

молодежного туризма; разработаны анимационную программу для различных туристических мероприятий.

Ключевые слова: туризм, туристический бизнес, анимация, молодежный туризм, туристический тур.

ABSTRACT

Mammadli Fakhri Features of the use of animation programs in youth tourism - Manuscript.

Thesis undergraduate degree in specialty 073 Management. OP Tourism Business - Kyiv National University of Technology and Design, Ministry of Education and Science of Ukraine, Kyiv, 2021

The bachelor's degree work is devoted to the development and substantiation of theoretical provisions and methodological approaches, practical recommendations for the development of animation technologies in modern youth tourism.

The work investigates and analyzes the theoretical foundations of youth tourism and animation technologies in it; the features of the use of animation technologies in various types of youth tourism are considered; developed animation programs for various tourist activities.

Keywords: tourism, tourism business, animation, youth tourism, tourist tour

	ЗМІСТ	Стор.
ВСТУП		7
РОЗДІЛ I	СУТНІСТЬ, СПЕЦИФІКА І ВИДИ ТУРИЗМУ В СТРУКТУРІ МОЛОДІЖНОГО ДОЗВІЛЛЯ	10
1.1	Суть і специфіка молодіжного дозвілля	10
1.2	Основні види молодіжного туризму	13
1.3	Анімаційні технології, анімаційні послуги в молодіжному туризмі і їх застосування	16
РОЗДІЛ II	ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ АНІМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В РІЗНИХ ВИДАХ МОЛОДІЖНОГО ТУРИЗМУ	23
2.1	Світовий і національний досвід організації молодіжного туризму	23
2.2	Організація анімаційних послуг в різних видах молодіжного туризму	28
2.3	Особливості використання форм і методів анімаційної діяльності в процесі створення анімаційних програм для молоді	33
РОЗДІЛ III	ПРОГРАМА АНІМАЦІЙНИХ ЗАХОДІВ ТУРИСТИЧНОГО ТУРУ ДО ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА	37
3.1	Програма та основні етапи проведення туристичного туру з міста Івано-Франківська до міста Івано-Франківська	37
3.2	Розробка анімаційної програми перебування	41
3.3	Організація туристичного походу	48
	Висновки	56
	СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	59
	ДОДАТКИ	66

ВСТУП

Актуальність теми. В системі світового туризму особливе і місце відводиться молодіжному туризму. Частка молодіжного туризму щорічно збільшується на 1,5%. Тепер частка подорожуючих осіб до 30 років займає більше 40% туристських потоків.

Молодіжний туризм – це конкретний вид туристської діяльності юнацтва і підлітків, що реалізується як у межах національних кордонів, так і на регіональному та світових рівнях. Молодіжний туризм включає в себе практично всі категорії подорожей. Його специфікою є вік відпочиваючих. Згідно з визначенням Всесвітньої туристичної організації, до молодіжного туризму відносяться поїздки людей у віці від 14 до 44 років.

Водночас на тлі глобальної активізації молодіжного туризму в Україні індустрія молодіжного туризму залишається малоактивною. Негативні тенденції у сфері туризму та подорожування української молоді підсилює відсутність скоординованої державної політики в розвитку індустрії гостинності як такої та нестача фахових економічних, зокрема маркетингових досліджень потенційних молодіжних туристів.

Аналіз останніх джерел і публікацій. Дослідження сучасних тенденцій розвитку туристичної індустрії, зокрема у сфері молодіжного туризму, є актуальним для провідних економічних організацій світу. Такі міжнародні авторитетні організації, як Світовий економічний форум (World Economic Forum) [1], Всесвітня туристична організація ООН (UNWTO) [2] та Всесвітня рада з туризму та подорожей (World Travel & Tourism Council) [3] щороку публікують звіти з аналізом сучасного стану та прогнозами розвитку глобальної туристичної індустрії.

На теренах українського наукового простору аналізом, систематизацією та визначенням видів туризму, їх класифікацією, зокрема за віковими

особливостями, займаються такі науковці, як М. П. Мальська [4], В. К. Федорченко та І. М. Мініч [5]. Що стосується саме молодіжного туризму, то його найбільше дослідили українські вчені-географи Н. В. Чорненька [6], С. І. Нікітенко [7], О. В. Колотуха [8].

Актуальність всебічного дослідження молодіжного туризму обумовлена його багатогранністю та суспільною значущістю. Основна увага в дослідженнях явищ та процесів, пов'язаних з туризмом, приділяється питанням впровадження анімаційних програм.

Розробляючи проєкт анімаційної програми враховують, що панування в дозвіллі емоцій і підпорядкування радостям, розвагам, як інтелекту, так і волею продиктовано основним призначенням «дозвільних» занять дати парубку фізіологічно, психологічно відпочити, розрядитися, відключитися від роботи й побутових проблем. Активно відпочивати дозволяють різноманітні перемикання з обов'язкових справ на необов'язкові, із серйозних на веселі, з розумового навантаження на фізичну, з пізнання на розвагу, з пасивного відпочинку на активний. І, навпаки, необхідно опиратися на типові для культурно-дозвільних установ «схеми перемикань» і способи емоційної й іншої розрядки, це має психофізіологічну цінність для різних людей.

Створюючи різні анімаційні заходи для молодих людей, чергуючи заняття у вільний час, треба дотримувати тимчасових, енергетичних і інших лімітів, обмірковуючи певний набір перемикань із одного заняття на інше. Порушення міри в будь-якому виді діяльності (концерти, ігри, свята й т.д.) перетворює її в стомлюючу, а значить і неугодну для відпочинку. Отже: багато гарного - теж погано, адже не завжди чим яскравіше, тим краще, тут теж є свої границі, коли захід стає стомлюючим і навіть починає дратувати.

Метою бакалаврської роботи є розвиток теоретичних положень, розробка методичних підходів та практичних рекомендацій щодо розвитку анімаційних технологій в сучасному молодіжному туризмі.

Завдання проаналізувати теоретичні основи розвитку молодіжного туризму та анімаційних технологій в ньому; розглянути особливості застосування анімаційних технологій в різних видах молодіжного туризму; розробити анімаційну програму для різноманітних туристичних заходів; зробити висновки та сформулювати пропозиції.

Об'єктом дослідження є молодіжний туризм на сучасному етапі.

Предметом дослідження є процеси використання анімаційних програм та анімаційних технологій.

Методи дослідження є теоретичний, аналітичний, описовий, порівняльний, прогностичний.

Наукова новизна полягає в обґрунтуванні значимості анімаційних програм у молодіжному туризмі як важливого засобу активного включення молоді в культурно-дозвільну діяльність, у виявленні й розкритті основних організаційно-технологічних вимог до організації анімаційних програм у молодіжному туризмі. полягає в аналізі існуючих анімаційних заходів та технологій в молодіжному туризмі і пропонуванні нових підходів до здійснення гірського походу.

Практична значимість дослідження полягає в тому, що на підставі вивченої теорії, а також досвіду організації молодіжних анімаційних програм були розроблені методичні рекомендації з удосконалювання організації такого роду програм для молодіжних турбаз України. Це дозволило підвищити інтерес молоді до вибору саме України для проведення туристичного дозвілля.

Апробація результатів дипломної роботи відбулась на прикладі складання анімаційних програм для здійснення гірських походів та інших видів молодіжного туризму.

Бакалаврська робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел. Обсяг роботи складає 70 сторінок, Список використаних джерел складається з 77 найменувань.

РОЗДІЛ 1

СУТНІСТЬ, СПЕЦИФІКА І ВИДИ ТУРИЗМУ В СТРУКТУРІ МОЛОДІЖНОГО ДОЗВІЛЛЯ

1.1. Сутність і специфіка молодіжного дозвілля

Туризм, як явище суспільного життя, є похідною суспільного розвитку. Своєю появою він завдячує індустріальній стадії розвитку людства, якій був притаманний прискорений розвиток продуктивних сил, поглиблення поділу праці, розвиток урбанізаційних процесів. Прискорені інноваційні зміни, пов'язані з науково-технічним прогресом, сприяли загальному соціально-економічному розвитку певних країн, підвищенню рівня життя їх населення, змінювали характер праці, спосіб та стиль життя, що особливо позначилось в ХХ ст. розвитком урбанізації та змінами в системі розселення, постіндустріальною фазою розвитку економіки, поглибленням екологічних проблем та досягненням глобальних масштабів діяльності людства, гуманізацією всіх сфер суспільного життя. Саме за цих умов, що докорінно змінювали суспільні моделі життєдіяльності людства, туризм перетворився у форму проведення дозвілля, забезпечену діяльністю міжгалузевого комплексу по задоволенню потреб населення у відпочинку та оздоровленні, у потужну комунікативну складову глобалізаційного процесу [9, с.71].

Туризм – одна з найбільш сталих складових світової економіки, яка за останні десятиріччя має стабільні (в середньому 5% на рік) темпи зростання і не зазнає коливань попиту/пропозиції, тому вважається одним з найперспективніших напрямів соціально-економічного розвитку. На сучасному етапі туризм став частиною стилю життя більш ніж третини людства і участь у туристичному процесі можна розглядати як складову якості життя.

Туризм – явище поліфункціональне. Серед основних функцій туризму слід

зазначити рекреаційну, соціальну, культурну, екологічну, економічну, просвітницьку і виховну [10, с.103].

Молодь – це соціально-демографічна група, що переживає період становлення соціальної зрілості, адаптації до миру дорослі й майбутні зміни [11, с. 22].

Молодь має рухливі границі свого віку, вони залежать від соціально-економічного розвитку суспільства, рівня культури, умов життя. Молодь характеризується тими суспільними відносинами й суспільними формами, які визначають її як самостійну соціально-демографічну групу. Молодь має ряд особливостей, що впливають, насамперед із самої її об'єктивної сутності. Соціальні особливості молоді визначаються специфічною позицією, що вона займає в процесі відтворення соціальної структури, а також здатністю не тільки успадковувати, але й перетворювати сформовані суспільні відносини. Протиріччя, що виникають усередині цього процесу, лежать в основі цілого комплексу специфічних молодіжних проблем.

Визначивши, хто така молодь і виділивши її, як окрему соціально-демографічну групу, розглянемо дозвілля молоді, його особливості й популярних форм.

Дозвілля – діяльність у вільний час поза сферою суспільної й побутової праці, завдяки якій індивід відновлює свою здатність до праці й розвивають у собі в основному ті вміння й здатності, які неможливо вдосконалити в сфері трудової діяльності [10, с. 5]. Це діяльність, здійснювана в руслі певних інтересів і цілей, які ставить перед собою людина. Засвоєння культурних цінностей, пізнання нового, фізкультура й спорт, туризм, подорожі - от чим і ще багатьом іншим може бути зайнятий він у вільний час. Всі ці заняття вкажуть на досягнутий рівень культури молодіжного дозвілля.

Молодь більше схильна до ігрової діяльності, що захоплює психіку цілком, що дає постійний приплив емоцій, нових відчуттів, і із працею пристосовується

до діяльності одноманітної, спеціалізованої [12, с. 20].

Ігрова діяльність носить універсальний характер, вона притягає до себе людей практично всіх віків та соціального стану. Інтерес до ігрової діяльності в молоді носить досить виражений характер. Діапазон цих інтересів широкий і різноманітний: участь у телевізійних і газетних вікторинах, конкурсах; комп'ютерні ігри; спортивні змагання. У сьогоденних непростих соціально-економічних умовах мир гри впливає на молодь. Цей мир забезпечує молоді переривання повсякденності. Численні спостереження за практикою підготовки й проведення, молодіжних культурно-дозвільних заходів свідчить про те, що їхній успіх значною мірою залежить від включення в їхні структури ігрових блоків, що стимулюють у молодих людей прагнення до змагальності, імпровізації й винахідливості [13, с.125].

Спілкування заради спільних погоджених дій молоді виникає не тільки в виробничо-економічній, але й у дозвільній сфері діяльності. Все різноманіття форм спілкування молоді в умовах дозвільної діяльності можна класифікувати по наступних основних ознаках: по змісту (пізнавальні, розважальні); за часом (короткочасні, періодичні, систематичні); по характері (пасивні, активні); по спрямованості контактів (безпосередні й опосередковані).

Треба підкреслити, що характеристика молодіжного дозвілля з погляду культури його організації й проведення охоплює багато сторін даного явища – як особистісні, так і суспільні. Культура дозвілля – це, насамперед, внутрішня культура людини, що припускає наявність у нього певних особистісних властивостей, які дозволяють змістовно й з користю проводити вільний час [12, с. 28,29]. Разом з тим культура проведення вільного часу є результатом старань самої особистості, її бажання перетворити дозвілля в засіб придбання не тільки нових вражень, але й знань, умінь, здатностей [10, с.26].

Відмінною якістю культурного молодіжного дозвілля є емоційна офарбованість, можливість привнести в кожну можливість займатися улюбленою

справою, зустрічатися із цікавими людьми, відвідувати значимі для нього місця, бути учасником важливих подій. Вищий зміст щирого дозвілля полягає в тому, щоб наблизити коштовне улюблене й відокремити або скасувати порожнє, непотрібне.

Сьогодні дозвілля стає усе більше широкою сферою культурного дозвілля, де відбувається самореалізація творчого й духовного потенціалу молоді й суспільства в цілому [14, с.121]. Молодіжне дозвілля має на увазі вільний вибір особистістю дозвільних занять. Він є необхідної й невід'ємним елементом способу життя людини. Тому дозвілля завжди розглядається як реалізація, інтересів особистості пов'язаних з рекреацією, саморозвитком, самореалізацією, спілкуванням, оздоровленням і т.п. У цьому полягає соціальна роль дозвілля [12, с. 28,29].

Таким чином, активне, змістовне дозвілля вимагає певних потреб і здатностей людей. Безсумнівно, дозвілля повинен бути різноманітним, цікавим, носити розважальний і ненав'язливий характер. Таке дозвілля можна забезпечити наданням можливості кожному активно виявити себе свою ініціативу в різних видах відпочинку й розваг. У цей час нові тенденції в способі життя молоді значно впливають на вибір форм проведення відпочинку. Такі фактори як демографічні особливості молоді, їх індивідуальний і груповий інтереси, відношення до проведення дозвілля й вільного часу, змінили характер молодіжного попиту й привели до створення нового виду відпочинку молодих людей - молодіжного туризму.

1.2. Основні види молодіжного туризму

Туризм – це екскурсії, походи і подорожі в яких відпочинок поєднується з пізнавальними і освітніми цілями. По призначенню і формами проведення туризм поділяється на плановий (екскурсний) і самодіяльний. При плановому туризмі

учасники подорожують на автобусах, літаках, теплоходах, у поїздах по наперед намічених маршрутах, зупиняються в готелях або на турбазах, де їх надається ночівля, харчування і екскурсовод. В самодіяльному туризмі подорож будується повністю або частково на самообслуговуванні. Тут туристи самі намічають маршрути і спосіб пересування, забезпечують собі харчування, нічліг і місце відпочинку, намічають місця для екскурсій.

Молодіжний туризм – це один із соціально-культурних механізмів, за допомогою якого можуть бути створені умови для виникнення й розкриття людських здатностей і потреб для експонування нових можливостей і способів використання в суспільному житті [15, с.128].

Відмінною рисою молодіжного туризму є те, що молодь є самою невибагливою соціально-демографічною групою. Її в меншому ступені цікавить якість продуктів і рівень обслуговування. Для молоді необов'язкові висококласні умови в туристичній поїздці, її більшою мірою цікавить певний рівень комфорту, помірні ціни й насичена культурно-дозвільна діяльність, що відповідає їхнім віковим потребам [16, 17].

Розрізняють такі види молодіжного туризму (рис. 1.1).

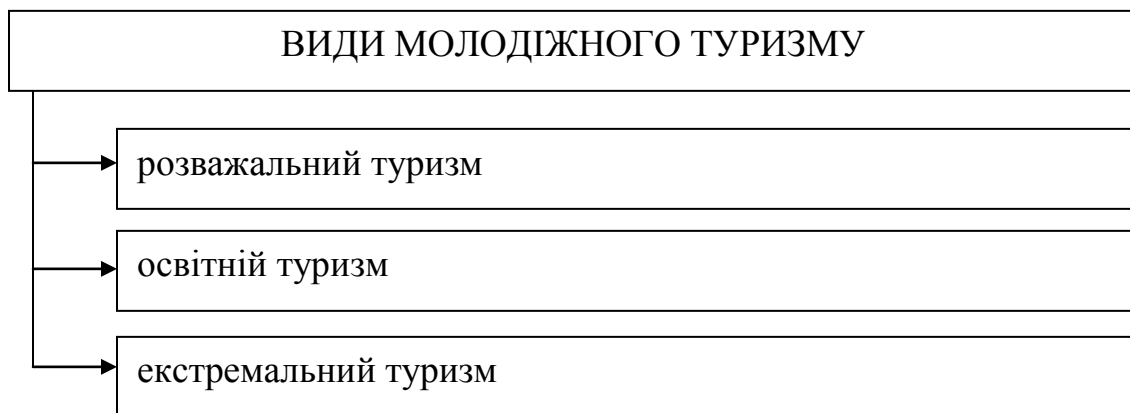

Рис. 1.1. Види молодіжного туризму

Джерело: складено автором за [18]

Розважальний туризм передбачає відвідування нічних клубів, парків

атракціонів, льодових ковзанок, різноманітних концертів, показів мод і т.п.

В наші дні з'явилося безліч міжнародних програм по студентському обміну. Їх метою є отримання всебічної освіти, навчання мовам, так і зближення культур і народів. В рамках освітнього туризму молода людина живе за кордоном в іноземній родині, вдосконалює свою розмовну іноземну мову, знайомиться з іноземною культурою.

До екстремальних видів туризму, які користуються популярністю серед молоді, є: дайвінг, гірські та водні лижі, рафтинг, каякінг, спелеологія, лижний туризм, скелелазіння, альпінізм і льодолазіння (рис. 1.2).

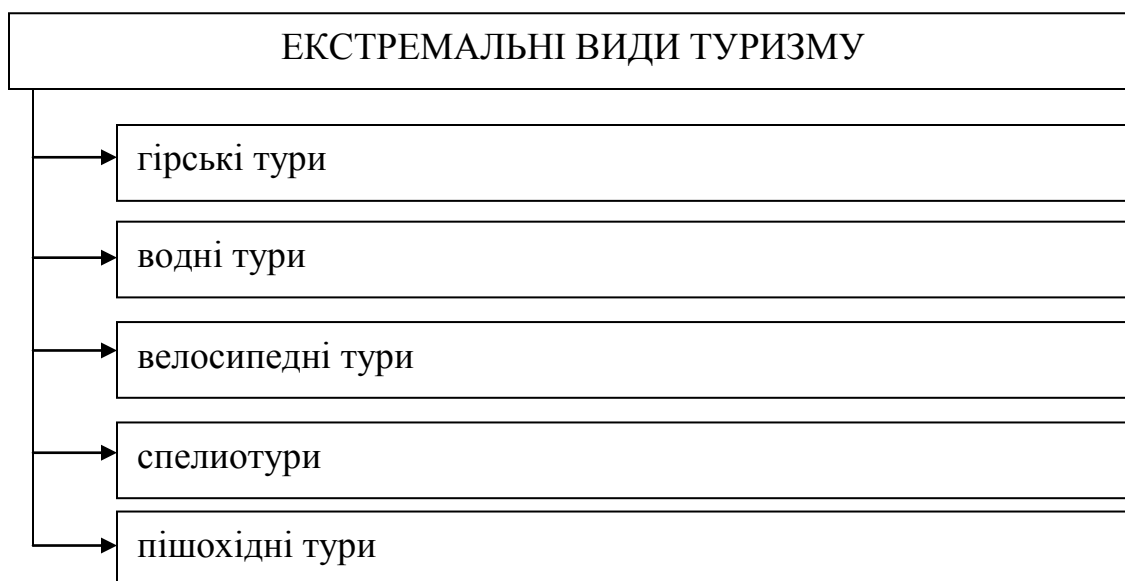

Рис. 1.2. Класифікація екстремальних видів туризму

Джерело: складено автором за [18]

Молодь найбільше цікавить активних вид відпочинку, і багато туристські фірми сьогодні організують спеціалізовані молодіжні тури, розраховані на енергійних молодих людей і пропонують їм такі види відпочинку:

- гірські тури – це похід в гори, для подорожей по схилах і гребенях, через перевали і гірські потоки;
- водні тури – турне по морів, озер, річок і водосховищ на човнах,

байдарках та інших видах водного транспорту;

- велосипедні тури – це подорожі на велосипедах по дорогах, різного типу покриття, ярах, на пісках, гірськими стежками;
- спелиотури – відвідування природних або штучних печер і лабіринтів. Вони цікаві різноманітністю рельєфу;
- пішохідні тури – найпопулярніший вид відпочинку. Походи можна організувати практично на будь-якій місцевості. Для цього не потрібно ніякої спеціальної підготовки і спорядження.

Розглянувши наведені види туризму, можна зробити висновок, що молодіжний туризм має багатовекторну спрямованість. В Україні, в даний час молодіжний туризм розвивається переважно стихійно, не організовано, більшість туристичних фірм не розробляє спеціалізованого туристичного продукту для цієї категорії споживачів, а програми розвитку молодіжного туризму реалізуються в недостатній мірі. У зв'язку з цим необхідно розробити загальнодержавну програму розвитку молодіжного туризму.

1.3. Анімаційні технології, анімаційні послуги в молодіжному туризмі і їх застосування

Анімація у туризмі сприймається як діяльність з розробки надання спеціальних програм проведення вільного часу. Анімаційні програми включають спортивні ігри та змагання, танцювальні вечора, карнавали, гри, хобі, заняття, що входять до сфери духовних інтересів. Отже, туристичний аніматор - фахівець, займається розробкою індивідуальних і колективних анімаційних програм.

Анімація – це новий напрям у туризмі, що покликано "вдихнути душу" у туристські програми й тим самим залучити до них учасників. Отже, аніматор – це фахівець, що займається розробкою індивідуальних і колективних програм проведення дозвілля, що орієнтує людину в різноманітні види дозвілля, що

організує повноцінне дозвілля [19].

Програма відпочинку - це об'єднаний загальною метою або задумом план проведення туристських, фізкультурно-оздоровчих, культурно-масових, пізнавальних і аматорських занять [20].

Під анімаційної програмою ми розуміємо об'єднаний загальною метою чи задумом план проведення туристських, фізкультурно-оздоровчих, культурно-масових, пізнавальних і аніматорських занять.

Процес сприймання запропонованих анімаційних програм залежить від багатьох чинників: віку учасників чи глядачів; рівня освіченості; статі; етнічну приналежність; настрої на даний момент реалізації даної програми розвитку. Саме тому важливо диференціювати споживачів даних послуг заздалегідь, мати у запасі кілька різних програм чи заходів, щоб задовольнити різні смаки. З іншого боку, необхідно зміцнення матеріально-технічної бази анімаційних служб на туристських підприємствах.

На жаль, деякі туристські і лікувально-профілактичні установи не можуть дозволити собі створення повноцінної анімаційної служби. У більшості з них одну чи дві людини визначають все відділи анімаційної служби відразу: які й співають, і танцюють, і спортивні змагання проводять, і себе рекламують з місцевого радіо.

Звідси логічно впливає проблема професіоналізму аніматорів всіх рівнів. Сучасні українські клуби, центри, готелі, спеціалізовані парки і турбази гостро потребують організаторів дозвілля, які мають вміння планувати його, спілкуватися із людьми, пропонувати споживачеві великий вибір цікавих, захоплюючих анімаційних програм.

Туристська анімація - це найважливіша частина сукупної діяльності на туристському підприємстві, найважливіша частина туристичного продукту. Кінцевою метою туристської анімації є задоволеність туриста відпочинком - його гарний настрій, позитивні враження, відновлення моральних і фізичних сил. У

цьому полягають найважливіші рекреаційні функції туристської анімації [21, с. 8].

У побуті туристської діяльності й термінології готельного обслуговування виникло поняття «туристська анімація» – це вид діяльності, спрямованої на задоволення анімаційних потреб туриста. У практиці анімаційної справи для цільового конструювання анімаційних програм можна виділити наступні функції туристської анімації (рис. 1.1).

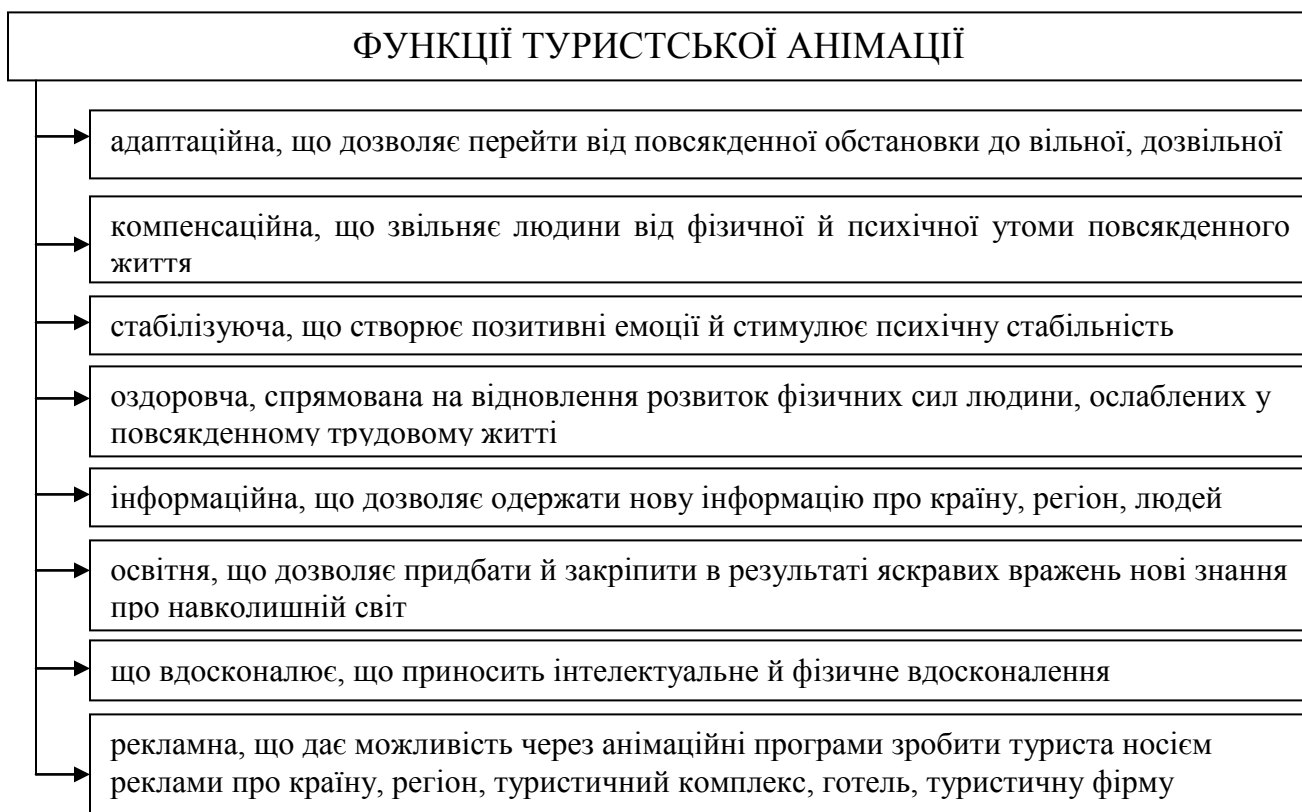

Рис. 1.1. Функції туристської анімації

Джерело: складено автором за [21-30]

Така розмаїтість функцій туристської анімації обумовило й різноманіття видів анімаційної діяльності, а також і більший різновид анімаційних програм і заходів.

Розходження понять «анімація», «рекреаційна анімація», «готельна

анімація», «туристська анімація» пов'язано з різноманіттям існуючих форм і програм дозвільної анімаційної діяльності.

Гаранін Н.І. підрозділяє туристську анімацію на три основних типи по важливості, пріоритетності й обсягу анімаційних програм у загальній програмі подорожі (у туристичні продукти) [10, с. 22-25]:

1) анімаційні туристські маршрути - цільові туристичні поїздки заради однієї анімаційної програми, або безперервний анімаційний процес, розгорнутий у просторі у формі подорожі, переїзду від однієї анімаційної послуги (програми) до іншої, які надаються в різних географічних крапках. Така анімаційна програма є цільовий, пріоритетної й домінуючої в туристичні пакеті послуг не тільки по фізичному обсязі, але й по змісту, що стимулює щирі серцечні сили. До таких анімаційних програм ставляться: культурно-пізнавальні й тематичні, фольклорні й літературні, музичні й театральні, наукові, фестивальні, карнавальні й спортивні.

2) додаткові анімаційні послуги в технологічних перервах - програми, призначені для «підтримки» основних туристських послуг, обговорених у туристичному пакеті, і діючі в обставинах, обумовлених переїздами, затримками в шляху й у випадках непогоди (при організації спортивних і самодіяльних турів, на пляжних курортах) тощо;

3) готельна анімація - комплексна рекреаційна послуга, заснована на особистих людських контактах туристичного аніматора з туристом і спільною участю в розвагах, пропонувані анімаційною програмою туристичного комплексу.

З погляду системного підходу туристська анімація – це задоволення специфічних туристських потреб у спілкуванні, русі, культурі, творчості, приємному провадженні, розвазі. Всі ці потреби властиві молоді, отже, молодіжному туризму просто необхідні наступні види анімації, що задовольняють їхні потреби (рис. 1.2).

При організації анімаційних програм необхідно враховувати особливості, властивим різним віковим категоріям відпочиваючих на туристських об'єктах. Молодь – дуже активний народ, і головне для них - провести свій відпочинок максимально весело й цікаво. Тому в дозвільну програму для молодих людей можна включати: КВК (клуб веселих та кмітливих), вечори й дискотеки, фестивалі й шоу, аукціони, ярмарки, спартакіади, олімпіади й диспути, театральні подання, а також різні ігри.

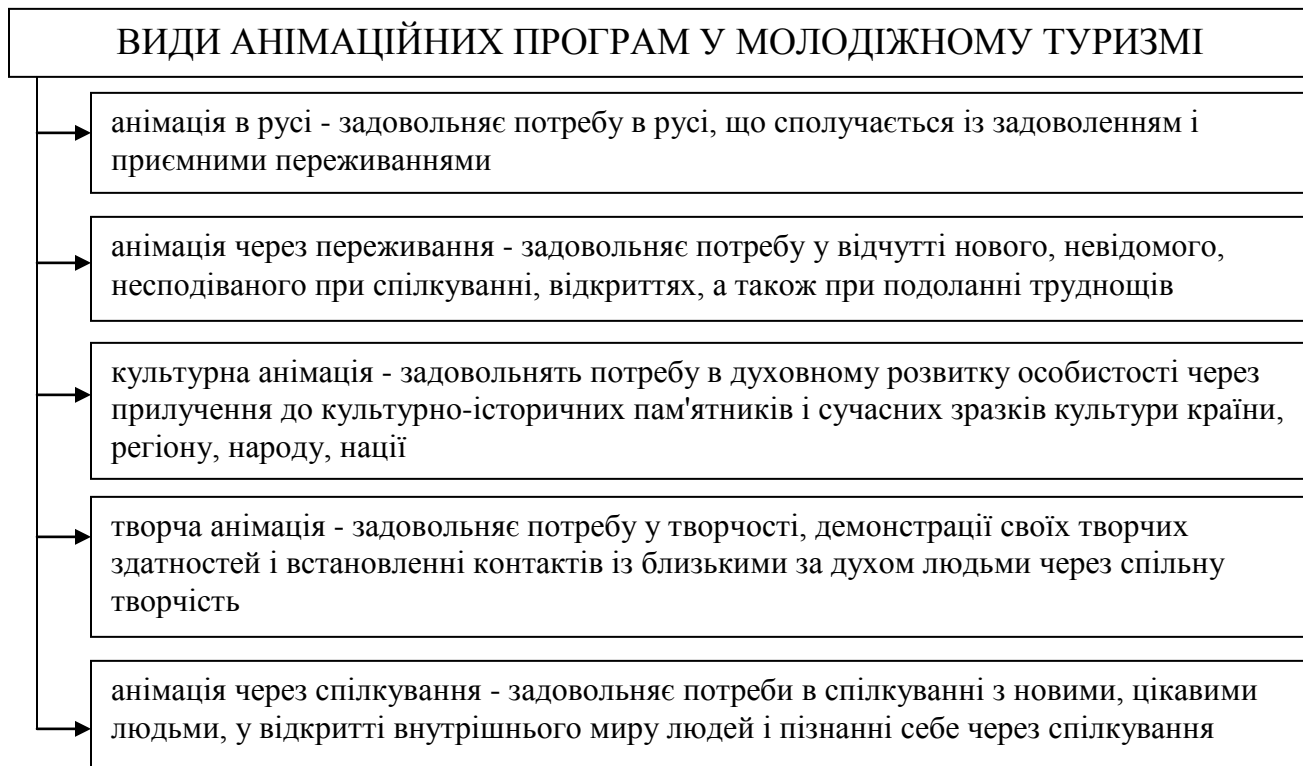

Рис. 1.2. Види анімаційних програм у молодіжному туризмі

Джерело: складено автором за [19-28]

Немаловажне значення в концепції анімації займає проходження єдиному стандартному фірмовому стилю. Фірмовий стиль повинен бути присутнім у всіх сферах діяльності туристського комплексу й у тому числі в анімаційних послугах.

Висновок до першого розділу

В першому розділі дипломного проєкту ми ознайомилися з сферою молодіжного дозвілля, яка має свої особливості. Дозвілля молоді істотно відрізняється від дозвілля інших вікових груп у силу його специфічних духовних і фізичних потреб і властивих їй соціально-психологічних особливостей. До таких особливостей можна віднести підвищену емоційну, фізичну рухливість, динамічну зміну настроїв, зоруву й інтелектуальну сприйнятливність. Молодих людей тягне до себе все нове, невідоме. До специфічних рис молодості ставиться перевага в неї пошукової активності. Сьогодні, через піднесення духовних потреб молодих, росту рівня їхнього утворення, культури, найбільш характерною особливістю молодіжного дозвілля є зростання в ньому частки духовних форм і способів проведення вільного часу, що з'єднують розважальність, насиченість інформацією, можливість творчості й пізнання нового. Молодь активна, динамічна й звикла до активного відпочинку й необхідно розробляти такі анімаційні програми, які б утягували молодь у різні види соціально-культурної активності.

Проблема в тому, що, при організації молодіжних турів не завжди приділяється належна увага саме змісту цих програм. Не пророблені відповідні методики організації анімаційних програм. Це робить тури менш привабливими, або спонукає молодь самостійно організовувати своє дозвілля, не завжди з користю. Анімація у туризмі сприймається як діяльність з розробки надання спеціальних програм проведення вільного часу. Анімаційні програми включають спортивні ігри та змагання, танцювальні вечора, карнавали, гри, хобі, заняття, що входять до сфери духовних інтересів.

Отже, туристичний аніматор – це фахівець, який займається розробкою індивідуальних і колективних анімаційних програм. Під анімаційною програмою ми розуміємо об'єднаний загальною метою чи задумом план проведення

туристських, фізкультурно-оздоровчих, культурно-масових, пізнавальних і аматорських занять. Крім поняття "анімаційна програма" часто використовується поняття "анімаційне заход", яке є складовою частиною анімаційної програми. Наприклад, коли ми складаємо анімаційну програму на день, вона включає кілька анімаційних заходів: спортивні змагання, вечірню розважальну програму, гри на пляжі тощо.

Якість анімаційної програми пов'язано, зазвичай, з цікавими режисерськими знахідками, багатим арсеналом сценографічних, музичних, пластичних, мовних, світлотехнічних прийомів у розробці й реалізації анімаційних програм. Туристська анімація - це туристська послуга, при наданні якої турист утягується в активну дію. Заснована на особистих контактах аніматора з туристами, на спільному долі їх у розвагах, пропонуваніх анімаційною програмою туристичного комплексу. Це різновид туристичної діяльності, здійснюваної в туристичному комплексі, готелі, круїзному теплоході, поїзді, що утягує туристів у різноманітні заходи через участь у спеціально розроблених програмах дозвілля. Туристська анімація - це найважливіша частина сукупної діяльності на туристському підприємстві, найважливіша частина туристичного продукту. Кінцевою метою туристської анімації є задоволеність туриста відпочинком - його гарний настрій, позитивні враження, відновлення моральних і фізичних сил. У цьому полягають найважливіші рекреаційні функції туристської анімації.

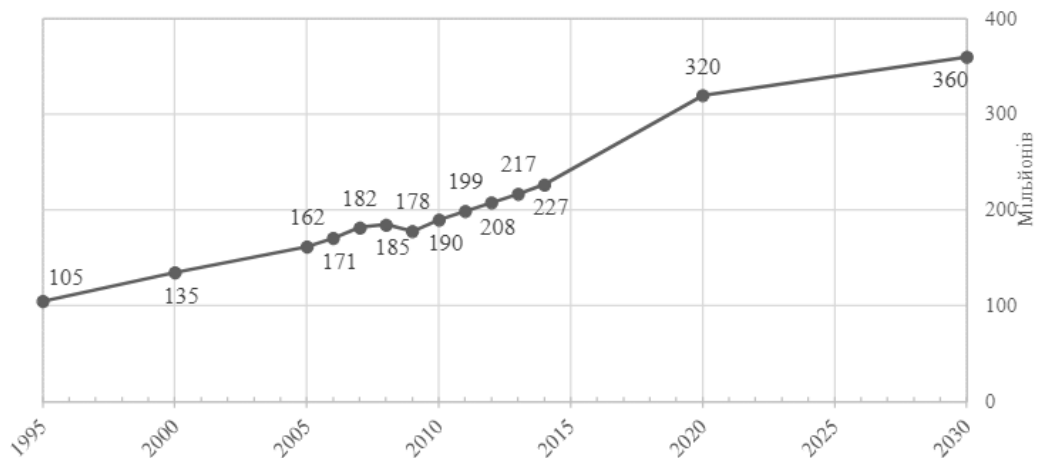
Анімаційні програми протягом усього періоду перебування туриста в отеленні повинні забезпечити йому повну задоволеність (відчуття виконання бажання, мрії, досягнення мети подорожі). При організації анімаційних програм необхідно враховувати особливості, властиві різним віковим категоріям відпочиваючих на туристських об'єктах. Анімаційна діяльність на туристському підприємстві повинна бути ретельно спланованої, регламентованої й організованої як фінансово, так і методично.

РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ АНІМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В РІЗНИХ ВИДАХ МОЛОДІЖНОГО ТУРИЗМУ

2.1. Світовий і національний досвід організації молодіжного туризму

Досліджуючи туристичний ринок, спеціалісти вважають, що в перспективі молодіжний туризм може і повинен стати одним із пріоритетних напрямів розвитку вітчизняного туризму. Адже економічні переваги цього виду туризму очевидні: молодь у структурі населення України налічує 10,18 млн. осіб, що становить 20,4 %, серед них стало подорожує близько 70 % [31]; школярі та студенти подорожують, як правило, організованими групами, поїздки повторюються з року в рік, що значно полегшує планування бізнесу; цей контингент туристів не є високоплатоспроможним, з одного боку, та невибагливим — з іншого. А тому молодіжний туризм допускає використання послуг не дуже високого якісного стандарту, але покликаний створювати атмосферу активного спілкування і відпочинку [32].

За дослідженням UNWTO, у 2019 році студентський туризм був представлений 270 млн. туристів, що становило 23 % всіх прибуттів та спричинило 286 млрд. дол. США витрат [33]. При цьому кількість подорожуючих, як і сума витрат цієї категорії, постійно збільшується (рис. 2.1).

Рис. 2.1. Студентський туризм (млн. прибуттів)

Міленіали – останнім часом це визначення широко використовується для ідентифікації подорожуючих, які відносяться до молоді. За визначенням Всесвітньої туристської організації, це покоління, що народилося в 1980-1995 рр. [2]. Проте це скоріше маркетинговий термін, а не науковий.

Очікується, що міленіали до 2021 року здійснять 320 млн. міжнародних екскурсій, що на 47 % більше, ніж у 2013 році, коли подорожуючих було 217 млн. Кожен міленіал під час подорожі в середньому витрачає 3217 дол. США проти 3381 дол. США старшого покоління [33].

Так, покоління міленіалів використовує онлайн-сервіси для планування подорожей, зазвичай, не може визначитись у власних потребах у туристичній поїздки, активно використовує соціальні мережі, любить фотографувати місця відвідин (здебільшого на мобільний телефон), надає перевагу активним видам відпочинку та має нестабільний дохід.

Характерні риси міленіалів [34]:

- вирости в глобалізованому світі, з Інтернетом, активно користуються мобільними пристроями та соціальними мережами;
- проживають переважно в містах;
- мають різне ставлення до роботи та відпочинку (60 % вважають подорожі важливою частиною свого життя [33]);
- прагнуть взаємодії та комунікації;
- шукають реальних вражень;
- прагнуть ділитися враженнями (переважно, схильні висловлювати свої враження віртуально в Інтернеті, а не в реальній розмові);
- здійснюють 4-5 подорожей на рік;
- здійснюють витрати вибірково;
- прагнуть під час подорожі вивчити життя та побут місцевого населення;

– готові до експериментів, надають перевагу видам туризму, пов'язаним з індустрією вражень;

– щиро вірять, що можуть змінити світ, у подорожах воліють не зашкодити навколишньому середовищу.

Забезпечують організацію молодіжного туризму та відпочинку спеціальні міжнародні молодіжні організації. Одна з них — це Міжнародна федерація організації подорожуючої молоді (Federation of International Youth Organisation), створена в 1951 році. Її штаб-квартира знаходиться в Копенгагені. Функціонує федерація під егідою ЮНЕСКО. Ця організація займається проблемою пільгового режиму для молодіжних подорожей. За її сприянням подорожуюча молодь користується посвідченням міжнародної студентської організації (International Student Identity Card, або коротко ISIC).

Нестудентській молоді до 25 років пропонується посвідчення GO25 (International Youth Travel Card). Вчителі, вихователі, які супроводжують групи студентів у туристичних походах, також забезпечуються спеціальними посвідченнями — ITIS (International Teacher Identity Card).

Власникам міжнародних студентських та молодіжних карток ISIC і GO25, власникам посвідчень ITIS надаються суттєві пільги для подорожей практично в будь-яку країну світу [32]:

— встановлюється понижений тариф на проїзд практично всіма видами транспорту. В ЄС для цього існує спеціальний клас «туристичний» або «економічний». Знижки надаються за авіаційним тарифом STA або KTL-BOY. Авіаквитки цих тарифів мають такі пільги: термін дії один рік; можливість змінити маршрут; нелімітовані терміни придбання та бронювання білетів; можливість відмови від польоту з наймінімальнішими штрафними санкціями;

— у країнах ЄС для власників ISIC надаються пільги на залізничні квитки (від 33 до 50 % їх вартості). Досить популярними і зручними засобами

пересування по Європі є автобусні маршрути — Євролайн. Це найдешевший транспорт. Молоді тут також надаються знижки до 50 %;

— спеціально для молоді віком 18–35 років створена унікальна система подорожі по всьому світу — КОНТІКІ. Вона приваблива саме тому, що дає змогу відвідати недоступні для звичайного туриста місця. Вона пропонує великий вибір маршрутів по Європі, Америці, Африці та Австралії, тривалість від 3 до 5 днів. Основна формула (кредо) — «все включено», і звичайно є можливість перебувати, спілкуватися з ровесниками та однодумцями в будь-якій країні світу. Вартість КОНТІКІ приблизно \$ 895 (залежно від сезону), що включає: проживання, усі транспортні послуги, сніданки, обіди, вечері, екскурсії;

— надаються знижки молоді та студентам на проживання в спеціальних молодіжних готелях — хостелах. Опікується цією послугою для молоді Міжнародна федерація хостелів (The International Youth Hostel Federation — ІНФ), яка була створена в Welwyn Garden City in Hertfordshire (Англія). Асоціація молодіжних хостелів — це організація, яка забезпечує молодих туристів місцями в готелях, на турбазах, у приватному секторі. В асоціацію входять більш ніж 5500 хостелів з усіх країн світу. Щороку понад 31 млн. мандрівників зупиняються на відпочинок. Багато таких молодіжних хостелів розташовані в Європі. Тільки у Німеччині їх відкрито 640. Мережа хостелів існує навіть у таких віддалених країнах, як Бахрейн, Кенія, Марокко, Пакистан, Саудівська Аравія, Уругвай.

Для власників ISIC, GO25 та ITIS пропонуються знижки, пільги на комунікаційний зв'язок. З цією метою створена і функціонує нова система ISICConnect, яка дозволяє використовувати картку ISIC для одержання послуг зв'язку такого виду [32]:

- на міжміські та міжнародні переговори;
- на голосову пошту (тобто фіксуються і передаються повідомлення з будь-якої частини світу, які можна зчитати з будь-якого тонового сотового

телефону). Для цього молода людина залишає свій номер карточки ISIC і зв'язок буде забезпечений через оператора ISICConnect в США (тел. 1-732-365-5000);

— на користування телефоном, телесеифом, електронною поштою. У будь-якому інтернет-кафе можна отримати доступ до спеціальної бази даних, яка для студентів (спеціально для бази даних ISIC за студентськими знижками).

Детальну інформацію про картку ISIC та систему ISICConnect можна отримати на Web-сторінці Internet (<http://www.isic.org>). Інколи послуги зв'язку можуть надаватися студентам безкоштовно. Крім зазначених пільг надаються знижки на екскурсійні, розважальні програми, а також на відвідування тематичних парків — Діснейлендів, Діснейволдів, дельфінаріїв, океанаріумів, зоопарків та ін. Наприклад, до 50 % надається знижка на білети в музеї, замки та інші визначні місця. Деякі музеї відкриті для безкоштовного відвідування один раз на тиждень, місяць, чи певний час, саме для молоді, яка подорожує. Знижки на вартість туристичних екскурсій складають від 25 % до 45 %.

Якщо проаналізувати фактори, які впливають на розвиток туристичного бізнесу у сфері молодіжного туризму, то найбільш вагомим позитивним чинником буде показник охорони здоров'я в дестинації, а найбільш негативним – тероризм (рис. 2.2).

Рис. 2.2. Чинники, що впливають на розвиток молодіжного туризму

Джерело: складено автором за [33]

Характеризуючи молодіжний туризм в сучасній Україні, можна зазначити те, що на сьогоднішній день розвиток цього сегменту туристського ринку знаходиться на жаль, ще на недосить високому рівні. В першу чергу це пов'язано з недостатнім рівнем розвитку туристської інфраструктури даного виду туризму як у функціональному, так і в регіональному аспектах. А також недостатньо активним залученням молоді до туристсько-краєзнавчої діяльності.

2.2. Організація анімаційних послуг в різних видах молодіжного туризму

Досвідчений аніматор під час розроблення розважальної програми має враховувати соціально-психологічні особливості гостей, знати підхід до кожного з них. Для цього потрібно навчитися відносити клієнтів до різних типів та вміти їх класифікувати.

Виокремлюють такі групи туристів за віком:

0–2 роки – грудні діти;

3–7 років – діти-дошкільники;

8–18 років – підлітки-школярі;

18–25 років – молодь, студенти;

26–64 років – дорослі люди;

65 років і більше – люди похилого віку, пенсіонери [35, с. 49–50].

Молодих людей можна розділити на дві вікові категорії: 18–24 та 25–34 років.

Вікові дитячі групи в туризмі:

інфанти – до 2 років;

дошкільники – до 7 років;

школярі-підлітки – до 18 років.

Вікові дитячі групи з позиції аніматорів:

молодша – 3–12 років (міні-клуби);

підлітки – до 12–15 років (юніор-клуби) [36, с. 136].

За ставленням до влаштування дозвілля туристів можна класифікувати на певні типи особистостей (табл. 2.1).

Таблиця 2.1

Типи особистостей відпочиваючих

Тип відпочиваючих	Характеристика	Завдання аніматора
Ініціативні відпочиваючі	заздалегідь планують як робочі дні, так і дні відпустки імпровізація	у жодному разі не допустимо перехоплення ініціативи
Ділові люди	у повсякденному житті практично позбавлені дозвілля	організація дозвілля з можливістю удосконалюватися / спокійний відпочинок з можливістю розслабитися, відпочити від стрімкого темпу життя
«Вузькоспеціалізовані» відпочиваючі	з наявністю захоплення (хобі)	клуби по інтересах
Активні відпочиваючі	надають перевагу рухливим активіті	складання програми з розрахунком на максимальну рухову активність
Пасивні відпочиваючі	схильні до домашніх видів дозвілля програми, у які включені вечірні шоу й відеотека	непоправні скептики й буркуни важко чим-небудь захопити широкий спектр програм і розваг

Джерело: складено автором за [37]

Одним з найпоширеніших серед молоді видів дозвільної діяльності, відпочинку, розваги є дискотека. Дискотека - це засіб ідейно-естетичного виховання всіх її відвідувачів [38, с.10]. Аудиторія сьогоденної дискотеки величезна, вона включає практично ціле покоління молоді, а також людей інших віків.

Дискотека виникла із глибин самодіяльної творчості. До моменту її появи просто не існувало того професійного зразка, на який, вона могла б орієнтуватися. Цей зразок складався поступово, як вистражданий результат самодіяльних творчих шукань. Характерно, що перші досвіди теоретичного й методичного осмислення практичних пошуків у цій області також належать перу самодіяльних ентузіастів; деякі з них вирости згодом у професіоналів дискотеки. Серйозно збагатили її творчий багаж професіонали, що працюють у близькі по

характері сферах діяльності, насамперед режисери. Одні як практики дискотеки (М.Копелєв), інші і як педагоги-методисти-теоретики (В.Царьов, Е.Рижик), вони ввели в оборот дискотечної справи знання, накопичені в інших областях творчої діяльності задовго до народження дискотеки.

Істотною особливістю дискотеки є її спрямованість до подій дня, насамперед до явищ музичного життя. Молодь іде в дискотеку, крім усього іншого, ще й заради того, щоб одержати свіжу інформацію про новинки естради, року-музики, почути не тільки улюблені мелодії, але й нові, ще жодного разу не чуті, одержати кваліфікований коментар, довідатися щось цікаве про співаків, композиторів, групи. Відповідати на цю потребу - функція дискотеки [39].

Із самого виникнення дискотеки стали для молоді своєрідним інформаційним центром молодіжної музики, клубом музичних новин [40, с.220]. Диск-жокеї (як вони тоді йменувалися) відігравали роль самодіяльних інформаторів, оглядачів, коментаторів. Одним з головних напрямків у їхній діяльності став пошук, збір, систематизація нової інформації. Недарма «предками» дискотеки по праву вважаються радіо й телебачення. Саме від них вона успадкувала цю свою інформаторську суть.

Правильна постановка дискотечної справи припускає централізовану систему оперативного збору необхідної інформації, її швидкої обробки й розсилання на місця, авторам програм і ведучим дискотек. Крім того, варто пам'ятати, що дискотека покликана не тільки реагувати на події музичного життя світового й російського масштабу, але й висвітлювати поточні питання життя (у тому числі й музичної) на місцях. Тут уже централізована інформаційна служба не допоможе, зате дуже корисний оперативний контакт дискотек з місцевими редакціями радіо, телебачення, газет, тобто всіх місцевих засобів масової інформації. Лише в цьому випадку дискотека зможе повноцінним образом виконувати властиву їй функцію одного з каналів масової інформації. Є в цього каналу свої особливості: спрямованість переважно на молодіжну аудиторію;

висока питома вага новин музичного життя; наявність живого контакту ведучого з аудиторією; самодіяльний характер. Ці особливості необхідно постійно враховувати.

Інтелектуальні й творчі ігри є в нашій країні одним з улюбленіших форм організації дозвілля. Одержавши, завдяки телебаченню, мільйони шанувальників всіх віків, вони широко ввійшли в практику роботи шкіл, бібліотек, установ культури, клубів по роботі з молоддю. Клуб інтелектуальної гри здійснює не тільки ігрові проекти, але й задовольняє інші різноманітні запити молодих людей. Інтелектуальні ігри розширюють ерудицію, кругозір, розвивають логікові мислення, мова, тренують пам'ять, привчають працювати зі словником [41-44].

Заняття фізичною культурою й спортом є одними з найбільш доступних і ефективних засобів формування здорового способу життя, а також позитивних ціннісних орієнтацій молоді. Рівень фізичної підготовленості, фізичний стан визначають можливість протистояння несприятливим умовам зовнішнього середовища, є показником фізичного здоров'я суспільства. Практично жодна турбаза, табір для молоді не обходяться без спортивних площадок, тренажерних і спортивних залів. Футбол, баскетбол, волейбол, настільний теніс, велоспорт - от лише частина того, що пропонують тур комплекси [45, 46].

Культурно-дозвільні, ігрові, спортивно-оздоровчі й театралізовані шоу-програми в умовах санаторно-курортних комплексів будуються з обліком того, що відпочиваючі приблизно половину часу приділяють на лікувально-оздоровчі процедури. Отже, анімаційна програма не повинна бути занадто насиченою. При організації анімаційних програм необхідно віддавати перевагу наступним заходам: проведення конкурсів, вечорів танців, вікторин, занять по інтересах, що дозволяє різноманітити дозвілля. Допускаються спортивні програми у вигляді прогулянок-походів по околицях, нескладних спортивних змагань, занять по аеробіці, шейпінгу, йозі, плаванню. У санаторно-курортних місцевостях рекомендується створювати курортно-туристські комплекси для родин, що

дозволяють здоровим членам родини займатися спортом, туризмом, активними іграми, а нужденної в лікуванні - проходити курс лікування й відпочивати. Санаторно-курортні програми, залежно від місця проведення лікувального тура, можуть передбачати спеціальні морські оздоровчі процедури, грязелікування, водолікування, прийняття мінеральних вод, відпочинок у соляриях, аераріях.

Відмінною рисою анімаційних заходів при наданні лікувально-профілактичних процедур є нестандартний підхід до розробки сценаріїв індивідуального або групового обслуговування відпочиваючих.

Дуже важливі для анімаційно-видовищних театралізованих програм залучення й активізація глядачів, що є засобом прилучення їх до культурних традицій, до історії країни, до збагнення її своєрідності, тобто до тому, заради чого багато туристів відвідують різні країни миру.

Аналіз анімаційних програм у санаторно-курортному комплексі вимагає осмислення організації просторового середовища. Специфіка цього питання укладена в тім, що саме вдалий вибір місця дії (природний природний ландшафт: беріг ріки, озера, ставка; лісова галявина, мінеральне джерело), його органічний зв'язок з історичним, культурним або фольклорним змістом створюють необхідну атмосферу й підсилюють емоційно-образний вплив анімаційної програми. При цьому реалістична сценографія звичайно відсутня, а епіцентр дії оформляється за рахунок деталей, що доповнюють місцевість, що підсилюють уяву аудиторії.

Головним методичним принципом у створенні анімаційних програм у природному ландшафті санаторно-курортному комплексі є органічне сполучення природно-архітектурного середовища з уписаними в неї як стаціонарними установками, так і спонтанно виникаючими сценічними площадками.

Лікувально-анімаційні програми повинні створюватися практично у всіх санаторно-курортних комплексах з метою забезпечення туристів максимально можливої релаксації фізичних, інтелектуальних, психологічних і психічних сил. Сполучення спортивно-оздоровчих, анімаційних, культурно-пізнавальних,

художніх, театралізованих шоу-програм, народних гулянок, ходів, карнавалів, фестивалів - все це допоможе забезпечити затребуваність відпочинку в санаторно-курортній зоні.

2.3. Особливості використання форм і методів анімаційної діяльності в процесі створення анімаційних програм для молоді

Розглянемо технологію створення анімаційних програм. Під технологією створення анімаційних програм розуміється комплекс прийомів праці аніматора, організація цієї праці, використання спеціальних технічних засобів (об'єктів, споруджень, інструментів і пристосувань). Це складний і багатоплановий процес, оскільки вирішує наступні завдання: створення анімаційних програм, економічний прорахунок вартості кожної програми, їхню реалізацію й, нарешті, творче втілення запрограмованих анімаційних заходів з наступним аналізом. Даний технологічний процес являє собою цілісну систему, у якій взаємодіють усе компоненти.

Технологія створення й реалізації анімаційних програм для молоді, як система складається з декількох взаємозалежних підсистем. Розглянемо кожну з них:

Організаційна - організація спільної діяльності анімаційної команди, економічних, технічних, рекламного відділів;

Інструкторсько-методична - створення й розробка сценаріїв заходів, текстів екскурсій, підбор спортивних ігор і змагань, складання маршрутів походів з наступною розробкою методичних рекомендацій на основі узагальнення досвіду;

Режисерська - розподіл ролей, складання планів репетицій, постановка спектаклю, шоу;

Технічна - підготовка технічних засобів (об'єктів, споруджень, інструментів і т.д.), площадки (сцени) для анімаційних заходів, реквізиту, декорацій,

висвітлення, музичного супроводу та ін.

Всі підсистеми становлять систему технології, що служить підставою функціонування анімаційної служби. Анімаційна діяльність - це реальний і зовсім особливий мир із властивими тільки йому правилами дії, які роблять професіонали, щоб включити в процес їхнього здійснення якнайбільше людей. Тут існують свої специфічні закономірності функціонування анімаційної діяльності.

Технологічний процес створення анімаційних програм включає наступні елементи:

- об'єкт діяльності - обслуговують туристи, що, населення (групи й окремі особистості);
- суб'єкт діяльності - керівник, фахівець анімаційної служби;
- властиво анімаційна діяльність із усіма її компонентами - процес взаємодії суб'єкта на об'єкт.

Успіх анімаційної програми багато в чому залежить від правильно організованої рекламної кампанії. Реклама, як відомо, це інформація про споживчі властивості товарів і види послуг з метою їхньої реалізації й створення попиту на них. Це інструмент, за допомогою якого споживачеві дається інформація про зміст, особливості, привабливість конкретної програми з метою зацікавити його, спонукати придбати рекламованих товар і стать учасником анімаційної програми. Для організації рекламної кампанії необхідно:

- розрахувати витрати на рекламу, з огляду на власні фінансові можливості, оцінити одержувану від реалізації програм прибуток;
- визначити потенційних споживачів і скласти їхню характеристику по демографічним (вік, підлога), етнічним ознакам, соціальному статусу, рівню доходів та ін.;
- виявити конкурентів і визначити переваги власних програм, на які можна звернути увагу в рекламі;

- вибрати канали й способи поширення реклами.

У готельних комплексах на видних місцях вивішуються стенди з інформацією про розваги, де повинні бути зазначені анімаційні заходи, час їхнього проведення й інші необхідні повідомлення. Анімаційну програму дня необхідно повідомляти ранком по готельному радіо. У деяких готелях, щоб додатково привернути увагу гостей до анімаційних програм, по території комплексу расхаживает клоун у різнобарвному костюмі й запрошує гостей на захід. Важливо, щоб манера поведження клоуна була дружельбною, а інформування велося в розважальній формі, що передає атмосферу анімаційної діяльності в готелі.

Висновки до другого розділу

Молодіжний туризм з кожним роком стає все більш популярним. Сфера молодіжного дозвілля має свої особливості, тому актуальність всебічного дослідження молодіжного туризму обумовлена його багатогранністю та суспільною значущістю. Основна увага в дослідженнях явищ та процесів, пов'язаних з туризмом, приділяється питанням впровадження анімаційних технологій.

Розробляючи проект анімаційної програми враховують, що панування в дозвіллі емоцій і підпорядкування радостям, розвагам, як інтелекту, так і волею продиктовано основним призначенням «дозвільних» занять дати парубку фізіологічно, психологічно відпочити, розрядитися, відключитися від роботи й побутових проблем. Активно відпочивати дозволяють різноманітні перемикання з обов'язкових справ на необов'язкові, із серйозних на веселі, з розумового навантаження на фізичну, з пізнання на розвагу, з пасивного відпочинку на активний. І, навпаки, необхідно опиратися на типові для культурно-дозвільних установ «схеми перемикань» і способи емоційної й іншої розрядки, це має

психофізіологічну цінність для різних людей. Створюючи різні анімаційні заходи для молодих людей, чергуючи заняття у вільний час, треба дотримувати тимчасових, енергетичних і інших лімітів, обмірковуючи певний набір перемикань із одного заняття на інше. Порушення міри в будь-якому виді діяльності (концерти, ігри, свята й т.д.) перетворює її в стомлюючу, а значить і неугодну для відпочинку.

РОЗДІЛ 3

ПРОГРАМА АНІМАЦІЙНИХ ЗАХОДІВ ТУРИСТИЧНОГО ТУРУ ДО ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА

3.1. Програма та основні етапи проведення туристичного туру з міста Івано-Франківська до міста Івано-Франківська

Формування маршрутів, турів, екскурсійних програм, надання основних, додаткових послуг складають технологію туристичного обслуговування, тобто це формування конкретного туристичного продукту для задоволення потреби в туристичній послугі. Для складання туристичного маршруту або ж просто туру потрібно рахуватися з їхніми класифікаціями по типу, сезонності, тривалості, віковій ознаці тощо.

Туристична група з 16-ти туристів. Туристичний маршрут Івано-Франківськ - Косів - Яворів - Вигода - Івано-Франківськ . Термін перебування – 3 дні. При складанні програми обслуговування, як правило, використовуються наступний підхід:

1. Підготовка туру передбачає надання туристам комплекс послуг відповідно до їхніх вимог щодо рівня обслуговування, змісту туру і технології надання послуг. Рівень обслуговування залежить від рівня складових туристичних послуг: проживання, харчування, екскурсійного, транспортного обслуговування, дозвілля, а також від чіткої їхньої відповідності меті подорожі. Технологія організації і проведення туру визначається оптимальністю обслуговування, що полягає в комплексному підході до оформлення всієї програми обслуговування і складання щоденних екскурсійне - розважальних програм.

При складанні програми туру необхідно врахувати не тільки визначений рівень комфортності обслуговування, а й відповідність програм обслуговування

меті подорожі

2. При укладанні договору між туроператором і турагентом програма обслуговування складається, узгоджується і затверджується сторонами у вигляді набору послуг, без розподілу за конкретними днями обслуговування. Так краще узгоджувати тому що заздалегідь дуже важко визначити конкретні дати і час роботи музеїв, проведення екскурсій цікавих для туристів атракцій: театральної вистави концерту тощо.

Туристичний оператор "Надія" представлений на українському ринку туристичних послуг більше 20 років, а також є ексклюзивним офіційним представником готелю NADIYA HOTEL***, визнаного найкращим бізнес-готелем Європи за результатами міжнародної премії International Hospitality Awards 2018.

Адреса: вулиця Незалежності, 40, Івано-Франківськ, Івано-Франківська область, 76000; e-mail: tour@nadia.if.ua

Організація відпочинку та поселення в Івано-Франківську та Карпатах є основним напрямком роботи, а саме: індивідуальні, корпоративні та збірні тури, автентичні святкування, різноманітні майстер-класи, конференц-сервіс, трансфери.

Команда «Надії» - це натхненні люди, які роблять гостей та себе щасливими, дарують незабутні емоції та занурюють в автентику Карпат. З гордістю повідомляємо, що делегати зарубіжних консульств і посольств, а також представники місцевої влади неодноразово відмічали високий рівень професіоналізму туроператора "Надія" та його працівників.

Туристична фірма "Надія" страхує туристів на основі договору з страховою компанією "Скайд Вест.". Туристична фірма "Надія" співпрацює з туристичними фірмами в багатьох містах України і за кордоном. Вона також співпрацює з туристичною фірмою "Маггі-Тур", яка буде відправляти дану туристичну групу. Для даного маршруту характерний

радіальний маршрут.

В готелі «Надія» послуги надаються на середньому рівні. Одним з найголовніших питань є контроль над якістю надання готельних послуг. Вивченням рівня готельних послуг займається персонал кадрової служби готелю. Працівники цієї служби ведуть постійний контроль за якістю наданих послуг.

Слід враховувати запити, пропозиції і потреби гостей. Для забезпечення задоволення потреб відвідувачів потрібно надавати їм:

- безпечні умови проживання;
- чисті і комфортабельні номери;
- справне функціонуюче обладнання.
- номери готелю «Надія» містять в собі таке обладнання і меблі: ліжко (односпальне ліжко має розміри 100x180 см., а двохспальне 200x180 см.), тумбочка біля ліжка (одна на проживаючого), стільці по одному на проживаючого. Письмовий столик, люстра, при ліжкова лампа, лампа на письмовому столі, вимикачі освітлення при вході і біля ліжка. Шафа з вішаками і полочками, письмовий стіл, всі номери обладнані телевізорами, телефонами, холодильниками або мінібарами. Письмова інформація про готель.

Готель «Надія» пропонує клієнтам широкий асортимент додаткових послуг:

- інтернет центр;
- перукарня;
- парфумерний салон магазин «Для тебе»;
- відділення Укрсіббанку;
- автостоянка під охороною;
- технічно обладнаний конференц-зал.

За додаткову плату в готелі «Надія» у номер принесуть квіти, газети, замовлення із ресторану. Керівництво готелю визначає якість наданих готельних послуг на основі маркетингових досліджень.

Готель «Надія» знаходиться в приватній власності та має приватне управління. Тут створені всі умови як для молоді з її романтичними захопленнями, так і для сімейних пар, у тому числі й для тих, хто проводить відпустку разом з дітьми. Самі готелі не схожі одна на іншу, мають свій, зовсім неповторний образ, тут і витриманий у молодіжному стилі. Звичайно, подорож сюди - це завжди свято, але залежить він від роботи багатьох тисяч людей, від спільних зусиль і організації роботи служб підприємств туристського обслуговування.

Головний у системі анімації готелю - менеджер по анімації. Він підпорядковується безпосередньо генеральному менеджеру, що, у свою чергу, підпорядковується власникові готелю.

Менеджерів по анімації підпорядковуються:

- методист-аніматор (хореограф), що займається підготовкою сценаріїв і постановкою шоу, розробкою костюмів і проведенням репетицій;
- організатор-аніматор, що забезпечує організацію процесу анімаційної діяльності всім необхідним.

Крім людей, які безпосередньо є частиною команди анімації, робити більше яскравими й барвистими подання допомагає й художник (якщо його немає серед аніматорів), що оформляє декорації до подань, малює до них анонси, афіші й інші матеріали, і кравець, що шиє й відповідає за вечірні костюми аніматорів.

Разом з аніматорами працюють співаки, професійні танцюристи й музиканти, яких часто спеціально на вечір запрошує й оплачує адміністрація готелю.

Таким чином, ми робимо висновок про те, що в сучасному світі в умовах твердої конкуренції на ринку туристських послуг неможливо представити готельний комплекс без організації в ній анімаційної діяльності. Тому пропонуємо впровадити анімаційну програму відпочинку саме в готелі «Надія». Для цього в наступному підрозділі розглянемо основні критерії до анімаційної

програми готелю.

Назва туру «Травневі свята в Карпатах» з 07 травня 2021 - 09 травня 2021
«Івано-Франківськ - Косів - Яворів - Вигода - Івано-Франківськ, Ukraine».
Вартість туру 2318 грн./ ос.

При узгодженні програми трьохденного туру по маршруту Івано-Франківськ - Косів - Яворів - Вигода - Івано-Франківськ, фірми затвердили наступну програму обслуговування:

- Виїзд з м. Івано-Франківськ та повернення м. Івано-Франківськ.
- Розміщення у 2-х місних номерах готелю туристичного класу.
- Харчування в ресторані - напівпансіон.
- Екскурсія: по Івано-Франківську (пішохідна), Косів (пішохідна), Яворів (пішохідна), Вигода (пішохідна).
- Трансфер туристів – зустріч на залізничному вокзалі, і доставка їх назад до поїзда. Також трансфер до кожного місця перебування туристів під час проходження програми.

3.2 Розробка анімаційної програми перебування

Пропонується наступна програма здійснення екскурсійного туру «Івано-Франківськ - Косів - Яворів - Вигода - Івано-Франківськ, Ukraine».

Перший день

Зустріч в м. Івано-Франківськ;

8.00-9.00 – поселення в готелі «Надія»;

9.00-9.30 – сніданок, шведський стіл;

9.30-13.00 – Пішохідна оглядова екскурсія Івано-Франківськом. Під час екскурсії є можливість почути про захоплюючі історії кохання у старому Станиславові, побачите найпопулярніші місця, де мешканці міста призначали і призначають побачення, освідчуються у коханні, а також відвідаєте потужні

артефакти - лавка закоханих, дерево щастя (сімейного), доторкнетесь до каменя любові та прогуляєтесь алеями парку і островом закоханих.

13.00-14.00 – вільний час;

14.00-15.00 – обід, українські страви, у ресторані готелю «Надія»;

15.00-17.00 – перегляд вистави у драматичному театрі;

17.00-19.00 – відвідання сувенірних магазинів;

19.00 – вечеря у ресторані готелю та можливість отримати майстер-клас з бездоганного етикету.

Другий день.

9.00-10.00 – сніданок, шведський стіл.

10.30 – Переїзд до м. Косів – це столиця народних промислів. Невелике містечко в Карпатах приваблює багатьох туристів неповторною гуцульською керамікою, виробами із дерева та вишиванками.

Переїзд в Яворів – це унікальне гуцульське село з давніми славними мистецькими традиціями, де проживають кращі народні майстри з ліжникарства, різьби по дереву, вишивки. Тут можна оглянути процес виробництва ліжників (теплих покривал з овечої шерсті), придбати теплі речі з вовни та унікальні сувеніри.

Також заїдемо на обід у форельне господарство і спробуємо справжнього гірського пструка!

16.00-17.00 – виїзд з Яворів і повернення до Івано-Франківська;

17.00-18.00 – відпочинок у номері готелю;

18.00 – вечеря у ресторані «Надія».

Третій день.

9.00-10.00 – сніданок, шведський стіл;

10.00-18.30 – виїзд до Вигоди. Відвідання центру спадщини Вигодської вузькоколійки з інтерактивною експозицією, що розповідає про місцеву природу та зокрема лісову екосистему Карпат, місцеву історію – розвиток лісової та

деревообробної промисловості довкола Вигоди, виникнення Вигодської вузькоколійки, етнографію, народні ремесла (вх. кв.).

Переїзд до еко-ферми «Карпатські Вікінги». Історія цієї ферми цікава та унікальна. Створили її два брати - Ілля та Артем, переселенці з Волновахи. Тут є кізочки та овечки елітних порід, яких можна пообіймати, погодувати і класне фото зробити. А для любителів коней – катання на породистих скакунах. Якщо ще є сили, то можна навчитися доїти козу. І після цього продегустувати масло та сир з козячого молока, а також солодкі сиркові десерти.

Повернення до Івано-Франківська.

18.30-20.00 – повернення до Івано-Франківська;

20.30-21.00 – виписка з готелю.

Під час перебування у готелі пропонуються різноманітні анімаційні заходи. Щодня зранку в обід та увечері аніматори організують барвисті шоу, конкурси, вистави та інші заходи, що передбачає участь у ньому туристів. Підготовка й розробка анімаційних програм - особлива діяльність туристської галузі. Вони включають спортивні ігри й змагання, танцювальні вечори, карнавали, ігри, заняття, що входять у сферу духовних інтересів і т.д. Програма відпочинку - це об'єднаний загальною метою або задумом план проведення туристських, фізкультурно-оздоровчих, культурно-масових, пізнавальних і аматорських занять. Функції анімаційних програм - організація й керівництво культурними, оздоровчими й спортивними заходами, їхнє подальше поширення серед туристів.

Загальна програма анімації готується таким чином, щоб розважальні й спортивні елементи були різноманітні за своєю формою, цікаві туристам і щоб у проведених заходах було задіяно як багато більше учасників. Вечірні шоу повинні повторюватися не частіше, ніж один раз у два тижні, з розрахунку звичайно двотижневого перебування гостей в отеленні. Сценарій, музика, світло, хореографія, костюми - все чітко продумується й організується членами команди й керівником, що часто сам бере участь у шоу-програмах. Під час обіду й перед

вечерею аніматори зустрічають гостей у входу в ресторан, бажають приємного апетиту, знайомлять із новоприбулими гостями, спілкуються з тими, з ким сьогодні грали, підсаджуються за столики, і, намагаючись не допускати паузи в розмові, розважають гостей і запрошуюють взяти участь в іграх і розважальних шоу після обіду. А зайняті у вечірньому шоу аніматори проводять репетиції вечірнього спектаклю. Всі аніматори, не зайняті в спектаклі, беруть участь у підготовці вечірніх шоу й розважальних програм: готують декорації, костюми, інший реквізит, гримують акторів, допомагають їм одягтися й т.д.

Особливе значення в комплексі заходів, спрямованих на розвагу туристів, приділяється всіляким спортивним заняттям, змаганням, конкурсам. В іграх аніматори беруть участь у якості гравців, ведучих і суддів. У їхнє завдання входить підігрів інтересу й контроль за ходом гри, улагоджування можливих конфліктних ситуацій. Під час гри аніматор чітко викладає правила, забезпечує її безперервність, безпеку, організоване початок і закінчення з обов'язковим підсумком і оголошенням переможців. Аніматори створюють таку атмосферу захопленості й азарту, що туристи, що перебувають неподалік, перемикають свою увагу на гру й помалу самі втягуються в процес. Динамічність, заводний характер змагальності дозволяє людям розкріпачитися, виявити якісь здатності, таланти. А, крім того, командні ігри ще й зближують.

Приблизний перелік ігор готелю можна побачити в додатку А, Б

Одним з важливих напрямів аніматорської діяльності в готелях є анімація для дітей. На території готелю діють спеціальні дитячі клуби: «міні» - для дітей 3-12 років, і «юніор» - для молоді 12-15 років, де батьки можуть залишити своїх дітей на цілий день під доглядом досвідчених аніматорів (як правило, з педагогічним утворенням).

Про наявність міні-клубу в готелі повідомляє великий барвистий стенд, установлений у холі готелю, у входу в головний ресторан або на пляж, на якому розписаний графік роботи й майбутні заходи для дітей, щоб уже при в'їзді в

готель гості могли швидко зорієнтуватися й визначити туди своєї дитини. Назва міні-клубу - суцільно індивідуально, але воно визначає подальшу політику й девіз даного відділу.

Увечері всі збираються на подання, де діти, переодягнені й розфарбовані за допомогою аніматорів, грають на сцені заздалегідь виучені ролі. Отже, робота міні-клубу в отеленні - творчий і кропіткий процес і завданням дитячого аніматора є не просто організація дозвілля дітей, розвиток їх пізнавальної, фізичної й психологічної сфери, але й такої організації, при якій щодня, проведений дитиною в міні-клубі, перетворювався б у ціла подія, свято, що залишиться яскравим враженням його відпочинку.

Велике значення в роботі аніматорів готелю мають культурно-дозвільні заходи. Основами культурно-дозвільної анімації туристського обслуговування в готелях є:

- комплексний підхід до організації заходів;
- воля вибору цих заходів;
- театралізація: використання різноманітних прийомів (образність, символістика, метафоричність, стилізація) і всіх видів мистецтва (живопис, музика, література), при цьому хід події визначається сценарієм;
- персоніфікація.

До традиційних форм організації таких заходів відносять:

- карнавал (народне гуляння у вигляді вуличного ходу, параду, маскараду),
- раут (збори людей, що не припускає танці);
- банкет (масові збори людей, в основі якого - рясне частування);
- містерія (театралізована постановка п'єси релігійного змісту);
- раус (захід щодо зазивання глядачів перед презентаціями, культурно-дозвільними програмами);
- церемонія (культовий побожний /державний/ акт, що проводиться в

строгому порядку /церемоніалі/);

- шоу-подання, масове видовище.

Розглянемо сценарій вечірнього подання. Як приклад більш докладно зупинимося на барвистому шоу «Легенда про кохання», що вперше було поставлено аніматорами готелю «Надія» у сезоні 2015 р. Його сценарій заснований на народному епосі. Дія спектаклю відбувається на площадці в басейну, освітленого смолоскипами, які розставлені по всьому його обрисі. Тут же, на протилежній площадці розташувалися глядачі.

У спектаклі беруть участь 8-10 активно зайнятих аніматорів і 12-15 залучаються додатково, у тому числі глядачі із залу. Репетиції спектаклю йшли кілька днів. Основні реквізити: 2 намети, вогненні кулі, цебро з бензином, настегнові пов'язки імітують костюми артистів.

Вечір, зоряне піднебіння, віддалений шум морського прибою, що горять смолоскипи, відбиті у воді басейну задалегідь створюють атмосферу таємничості, загадки, у сполученні з тихо звучною музикою Вагнера вони дають відчуття лиха, що наближається, неминучої трагедії. Діючі особи під урочисту музику із запаленими смолоскипами проходять у ряд по краї басейну на сцену й вставляють їх у спеціально відведені отвори (у ґрати стоку води) і починають подання. Сюжет розвертається в часи вікінгів. Вороги коштують у воріт держави, і всі чоловіки-воїни йдуть його захищати. У цей час з'являється зла чаклунка й зачаровує всіх, крім молодої королеви, що веде й приковує до скелі, а ключ викидає в озеро. Закінчилися воєнні дії, з війни повертаються перемігші воїни й бачать сплячих жителів. Доторкаючись до кожного з них, воїни їх розчаровують, але не бачать серед городян дружини короля. У результаті пошуків її, нарешті, виявляють, але не можуть звільнити, тому що не можуть знайти ключ від ланцюгів, якими вона прикута. Тут звучить арія прикутої королеви, вона розповідає, при яких обставинах з нею відбулася трагедія. Вона ж повідомляє всім, що ключ лежить на дні озера. Король у горі, у своїх стражданнях він

нерозважний. У пошуках ключа на озеро відправляються люди, але повертаються ні із чим. (Аніматори впливають на віндсерфінгах у центр басейну й виконують ряд синхронних рухів на воді.). Придворні, щоб якось розважити короля, улаштовують перед ним танці (музика Вагнера цілком гармонійно чергується із запальними сучасними мелодіями), вогненне шоу (двоє акторів-факірів показують номер з палаючими кулями. (на кінцях двох довгих ланцюгів закріплені більші кулі з вати, просоченої гасом. Гас підпалюють і актори починають ритмічно розкручувати кулі на ланцюгах, обертаючи їх з різною амплітудою, у різних напрямках,)) Видовище незвичайно гарне, якесь жутковато-феєричне. Але розваги не приносять задоволення королеві. Він співає арію, у якій призиває всіх до пошуку ключа. На вимогу короля, кожний повинен принести йому який-небудь ключ. Але той, чий ключ не підійде до замка ланцюгів, у які закована королева, буде підданий покаранню. Королеві приносять ключі, але жоден з них не підходить, а тих, хто їх приніс, король саджає у в'язницю. Одна з дівчин теж вирішує віддати знайдений нею ключ, однак, її наречений, Аскольд, переконує не робити цього, але вона все-таки йде до короля. Її ключ не підходить, і її теж заточають у міцність, а її друга виганяють із міста. (Звучить арія дівчини: вона співає про розлуку з улюбленим). Уночі Аскольд прокрадається в село й намагається викрасти свою дівчину. Але стража прокидається, їх ловлять, дівчину знову замикають, а парубок викликає на дуель короля. Аскольд і король б'ються, і Аскольд роняє меч. Ледь король схилився, щоб убити Аскольда, з'являється ангел і говорить Аскольду, де перебуває ключ. Той поринає в озеро, дістає його й віддає королеві, що звільняє королеву й відпускає наречену Аскольду. Король щасливий. Народ радіє. Перемогла любов, справедливість восторжествувала. Описане подання, у силу казковості й романтичності сюжету, вийшло дуже видовищним і захоплюючим. І, незважаючи на не зовсім професійну гру акторів, не залишило байдужим жодного глядача, викликало бурю емоцій, вигуки схвалення з боку «залу для глядачів». І особливе торжество й

задоволення випробовували актори із числа відпочиваючих. Вони випробували ні із чим не порівнянне відчуття причетності до дії. Програму завершує клубний танець на сучасну музику, де називаються імена аніматорів, задіяних у цьому поданні.

3.3. Організація туристичного походу

Під час екскурсійного туру надається можливість здійснення туристичного походу. Пропонується наступна легенда. Механізм заходу. Біля готелю всі учасники походу садяться в автобус. Як тільки весь колектив зібрався, висуваємося до місця проведення заходу. Місце призначення 35 км від Івано-Франківська. По прибуттю до місця призначення виходимо з автобуса й підготовляємося до сплаву (захисні жилети, інструктаж). Після того, як усі готові, починаємо сплавлятися по ріці. Орієнтовний маршрут сплаву становить порядку 12-15 км. Можливий перекус під час сплаву. По прибуттю на галявину розташовуємося, відпочиваємо.

Після невеликого відпочинку обід. По закінченні обіду за бажанням гри (футбол, волейбол, теніс, купання), звучить весела музика (Dj). По настанню вечора всім учасникам сплаву видаються дипломи (за бажанням феєрверк) усіх запрошують на вечерю. Після вечері вільний час (пісні під гітару, дискотека).

По закінченні свята частина співробітників їде додому, а частина залишається на ніч. Наступного дня після сніданку збір і відправлення автобусом у Івано-Франківськ.

Розглянувши загальні вимоги до учасників гірських походів перейдемо до складання анімаційної програми для здійснення гірського походу.

1. Основні показники:

- Вид маршруту: Скелелазання та спуск зі скель на мотузках.
- Тривалість маршруту: від 1 доби

- Кількість туристів у групі: Від 5 осіб.
  - Період роботи маршруту: з травня до жовтня.
  - Графіки заїздів: щодня.
2. У вартість путівки входить:
- зустріч групи;
  - супровід кваліфікованих інструкторів;
  - забезпечення спорядженням для скелелазання.
3. Необхідне особисте спорядження
- зручне взуття (туристські черевики);
  - спортивний костюм, светр;
  - тепла білизна;
  - посуд для харчування,
  - засоби особистої гігієни,
  - плащі-дощовики.
4. За додаткову плату надаються такі послуги:
- намети на 2 – 4 особи,
  - спальні мішки, коврики.

Разом з туристичним походом пропонується організація та проведення «Дня здоров'я» - велике спортивне свято для дружньої компанії. Всім відомо, що спорт поєднує, як ніякий інший захід всіх учасників команди.

Командам необхідно виставляти своїх представників на різні конкурси. Тому що всі конкурси відомі заздалегідь, те учасники можуть брати участь у будь-якому випробуванні, що сподобався їм, залежно від ступеня фізичної підготовленості. Кожний учасник або група будуть приносити команді певна кількість балів, які будуть вноситися в загальну скарбничку команди. Одна з найбільш бюджетних програм, для співробітників всіх віків і їхніх дітей.

Наявні спортивні змагання:

- турнір по пейнтболу

- водна регата
- турнір по пляжному волейболі
- турнір по стрілянині з лука
- турнір по стрілянині з духової рушниці
- турнір по стрілянині зі спортивної рогатки
- турнір по грі в городки
- турнір по настільному тенісі
- турнір по грі в бадмінтон
- турнір по грі в петанк
- анімаційна програма.

Для туристів групи пропонуються ігрові програми під час проведення походів та іншого різноманітного відпочинку:

1. „Острах висоти”

Для гри потрібно двоє сильних хлопців і декілька не дуже важких добровольців (бажано жіночої статі). Добровольці виганяються за двері і запускаються по одному. Того, хто увійшов, ставлять на стілець, зав'язують очі і повідомляють, що зараз стілець будуть піднімати, але боятися не треба. Щоб не було страшно, перед тим, хто стоїть на стільці, стає людина і дозволяє покласти руки собі на голову – для збереження рівноваги. Сіль гри в тому, що за командою „Піднімаємо!” мускулісті хлопці дуже повільно й обережно піднімають стілець буквально на 1-2 см, а людина, на голові якої лежать руки того, хто стоїть на стільці, повільно і рівномірно присідає. Цим створюється ефект підняття стільця на декілька метрів нагору. Коли стілець піднятий на 2 см, а помічник присів так, що руки того, хто стоїть на стільці вже не дістають до його голови, ведучий диким голосом кричить: „Стрибай!”. Бажано, щоб біля стільця не було гострих, твердих і битких предметів. Також слід підстрахувати стрибаючого зі стільця (адже він вважає, що знаходиться на висоті декількох метрів).

2. „Асоціації”

Усі сідають у коло. Хто-небудь говорить на вухо своєму сусідові будь-яке слово, той повинен моментально сказати на вухо наступну свою першу асоціацію з цим словом, другий – третьому і т.д., доки слово не повернеться до першого. Якщо з необразливої „люстри” у вас вийшла „груповуха” – вважайте, що гра удалася.

3. „Асоціації – 2”

Компанія (бажано, щоб хоча б половина гравців були вже давно знайомі один з одним) вибирає у своєму середовищі „ЖЕРТВУ” і „ВАДУ”. „ВАДА” йде в іншу кімнату і чекає, доки його покличуть, або просто закриває очі, тоді вибір „ЖЕРТВИ” відбувається в безмовності. Після прибуття „ВАДА” починає усім по черзі задавати питання типу: „Якщо це машина, то яка?”, „Якщо це квітка, то яка?”, „Якщо це целофановий пакет...”, „Якщо це сайт...” і т.д. На що одержує відповіді „раздубаний „Запорожець”, „кактус” і ін. Запитує доти, поки не вирішує, кого ж вибрали „ЖЕРТВОЮ”. Якщо „ВАДА” угадав, то стає звичайним гравцем, а на його місце заступає „ЖЕРТВА”. Якщо ні, то водить 123 Продовження додатку А знову. Бажано не затягувати опитування до 10-20 кіл, а то гравці заснуть, та й питання закінчатся. Гра цікава тим, що довідаєшся про себе багато нового. Питання бувають смішні.

4. „Балон”

Зміст гри полягає в тому, щоб вчасно назвати предмет (можна одушевлений, наприклад кошеля), яке поміститься в трилітровий балон. Кількість граючих – від двох і більш осіб. Обирається ведучий (причому він може грати нарівні з усіма), і йому вручаються годинник, бажано із секундною стрілкою. Ведучий обирає букву, на яку буде починатися предмет, і призначає штрафний час. Гравці сідають у коло і по черзі починають думати і називати предмети. У випадку результату штрафного часу гравець вибуває – стає „трупом”. Не можна повторюватися, але можна інтерпретувати сказане раніше тебе, наприклад, замість „совок” сказати „совочок” і т.д. При цьому можна

використовувати різні „підлі прийоми”: „красти” випадково вилетілі слова, користуватися підказками „трупів” і т.д.

5. „Боксерський матч”

Перед початком конкурсу ведучий викликає двох справжніх чоловіків, які заради своєї дами серця готові майже на все. Дами серця присутні відразу, щоб робити добродійний психологічний вплив на своїх лицарів. Кавалерам надягають боксерські рукавички, інші гості утворять символічний боксерський ринг. Задача ведучого – якнайсильніше нагнати обстановку, підказувати, які м'язи краще розім'яти, попросити навіть провести коротенькі бої. Після того як фізична і моральна підготовка довершена, лицарі виходять у центр рингу, вітаючи один одного. Ведучий, він же суддя, нагадує правила: нижче пояса не бити, синці не залишати тощо. Після цього ведучий вручає бійцям по однаковій цукерці, бажано карамелі (їх важче розвертати), і просить для своєї дами серця розгорнути якомога швидше цю цукерку, не знімаючи боксерських рукавичок. Виграє той, хто раніше за суперника справиться з завданням.

6. „Паперове плаття”

Викликаються дві (або більше) пари. Після вступної бесіди про моду і модельєрів кожному „кравцю” видається рулон туалетного паперу, з якого йому потрібно виготовити плаття для своєї „моделі”. (Плаття повинно бути тільки з паперу. Допускаються розриви, вузлики, але забороняються скріпки, шпильки й інші з'єднуючі предмети.) На якийсь час (10-30 хв) пари віддаляються, після чого модель повертається в новому „вбранні”. Оцінивши зовнішній вигляд плаття, журі пропонує парам потанцювати. На очах здивованої публіки плаття „розповзається по швах”!

Крім шоу, у вечірню розважальну програму входять також різні конкурси, вікторини, лотереї.

Як правило, на території готелю організоване велике вечірнє кафе, куди після вечері збирається значна частина відпочиваючих туристів. Для них

проводяться всілякі вікторини з тематикою пізнавального характеру, конкурси, лотереї, такі, як наприклад: лотерея «Бінго», конкурси на кращу пару, «Місс готелю», «Жінки проти чоловіків» і ін. із врученням простих і оригінальних призів за рахунок готелю.

Крім того, в аніматорів у запасі є безліч різноманітних ігор, які можуть бути також використані в ході заходу.

Взагалі, організація свят - це один з важливих моментів у побудові анімаційних програм, і тут головне - не упустити деталей, характерних саме для цього свята, і внести сюди пізнавальні й привабливі для всіх туристів елементи. Отже, на основі матеріалів третього розділу ми робимо висновок про те, що анімація в готелі «Надія» грає велике значення в створенні сприятливого психологічного клімату в готелі, тим самим створює передумови для повторного приїзду гостей, що помітно сприяє збільшенню іміджу й доходу даного готелю.

Нижче наведений розрахунок одного з анімаційних заходів що впроваджуються під час перебування туристів у готелі «Надія» (табл.3.1)

Таблиця 3.1

Розрахунок вартості анімаційної програми.

Перелік видаткових статей	Од. вимір.	Показники у натуральному вираженні	Вартість за одиницю	Підсумков а вартість,
Реклама:				
- афіші	шт.	50	3,00	150,00
- запрошення для V.I.P – туристів (розробка та друк)	шт	150	1,50	225,00
Устаткування:	година	9	10,00	90,00
- апаратури (звук, світло)	шт.	4	100,00	400,00
- декорації				
- флористичне оформлення сцени	шт.	4	150,00	600,00
- візажистов, костюмерів	шт.	2	10,00	20,00
- плакати й розтяжки	шт	30	3,00	90,00
Костюми:				
- виготовлення костюмів і аксесуарів	шт.	25	15,00	375,00
- прокат костюмів	шт.	2	10,00	20,00
Зарплата персоналу:				

- акторам	чол.	20	25,00	500,00
- менеджерів анімації	чол.	1	55,00	55,00
- декораторам- оформлювачам	чол.	2	25,00	50,00
Разом				2575,00

В основному, всі наведені цифри є розрахунковими, тому що значна частина зазначеного в таблиці переліку найменувань, як наприклад, устаткування, костюми, здобуваються на початку сезону, а зарплата персоналу виплачується один раз на місяць.

Висновки до третього розділу

В третьому розділі була розроблена програма туру для туристичної групи з 16-ти туристів. Туристичний маршрут Івано-Франківськ - Косів - Яворів - Вигода - Івано-Франківськ . Термін перебування – 3 дні. Підготовка туру передбачала надання туристам комплекс послуг відповідно до їхніх вимог щодо рівня обслуговування, змісту туру і технології надання послуг. Технологія організації і проведення туру визначалася оптимальністю обслуговування, що полягала в комплексному підході до оформлення всієї програми обслуговування і складання щоденних екскурсійне - розважальних програм.

Туристична програма передбачає відпочинок на базі туристичного оператора "Надія", який представлений на українському ринку туристичних послуг більше 20 років, а також є ексклюзивним офіційним представником готелю NADIYA HOTEL***, визнаного найкращим бізнес-готелем Європи за результатами міжнародної премії International Hospitality Awards 2018.

Визначено, що вартість туру складає 2318 грн./ особу.

Під час перебування у готелі пропонуються різноманітні анімаційні заходи. Щодня зранку в обід та увечері аніматори організують барвисті шоу, конкурси, вистави та інші заходи, що передбачає участь у ньому туристів. Під час обіду й

перед вечерею аніматори зустрічають гостей у входу в ресторан, бажають приємного апетиту, знайомлять із новоприбулими гостями, спілкуються з тими, з ким сьогодні грали, підсаджуються за столики, і, намагаючись не допускати паузи в розмові, розважають гостей і запрошують взяти участь в іграх і розважальних шоу після обіду. Аніматори пропонують туристам різноманітні ігри, а також анімацію для дітей. Щовечора проходить подання – барвисте шоу «Легенда про кохання».

Також у розділі розроблено маршрут туристичного походу. Розроблені анімаційні програми передбачають: сплав по гірській річці 12-15 км.; скалелазання та спуск зі скель на мотузках, спортивні змагання. Визначено, що вартість туру додатково складає 2575 грн./ особу.

ВИСНОВКИ

Молодіжний туризм – це туризм, який охоплює молоде покоління різними видами, формами оздоровлення, відпочинку, дозвілля, пізнання. Велика увага була приділена висвітленню сучасного стану дитячо-юнацького туризму в Україні, шляхи організацій якого відбуваються через діяльності гурткової роботи в туристських ПНЗ професійних туристичних установах загальноосвітніх навчальних закладах.

Необхідною умовою популяризації і організації молодіжного туризму в Україні є привертання уваги громадських організацій, приватних фірм, установ до цього виду туристичного бізнесу. Адже, головне завдання на сьогодні розглядати молодіжний туризм як галузь економіки держави. Спортивний туризм, його види є найбільш популярними серед молоді, але теж вимагають матеріально-технічної допомоги на сьогоднішній день.

Україна має всі передумови для розвитку туризму, рекреаційні ресурси, історико-архітектурні об'єкти дають можливість ще краще розвивати молодіжні екскурсії, подорожі, експедиції з метою популяризації країни в світі, залучення іноземного капіталу, створення спільних молодіжних міжнародних туристичних фірм й надалі.

При розгляді можливості використання анімаційних програм у молодіжному туризмі було виявлене наступне.

Туристська анімація - це туристська послуга, при наданні якої турист утягується в активну дію. Заснована на особистих контактах аніматора з туристами, на спільному долі їх у розвагах, пропонованих анімаційною програмою туристичного комплексу. Це різновид туристичної діяльності, здійснюваної в туристичному комплексі, готелі, круїзному теплоході, поїзді, що утягує туристів у різноманітні заходи через участь у спеціально розроблених програмах дозвілля.

При розгляді специфіки організації анімаційних програм у різних видах молодіжного туризму були виявлені наступні умови до їхньої організації:

- диференційований підхід до виявлення й обліку соціокультурних потреб і інтересів різних груп молоді;
- включення в анімаційні програми турів популярних у молодіжному середовищі форм дозвільної діяльності;
- стильова єдність між основною екскурсійною програмою тура і його анімаційною частиною.

Була охарактеризовані особливості анімаційних програм в різних видах молодіжного туризму. Анімаційні програми в молодіжному туризмі сприяють активному включенню молоді в різні види соціально-культурної діяльності. Анімаційні програми задовольняють потреби молоді в спілкуванні, розвагах, активному й рухливому відпочинку, емоційній розрядці. Анімаційні програми помітно підвищують інтерес споживача до підприємств туризму, що пропонує такі програми.

Під час виконання роботи була розроблена програма туру для туристичної групи з 16-ти туристів. Туристичний маршрут Івано-Франківськ - Косів - Яворів - Вигода - Івано-Франківськ . Термін перебування – 3 дні. Підготовка туру передбачала надання туристам комплекс послуг відповідно до їхніх вимог щодо рівня обслуговування, змісту туру і технології надання послуг. Туристична програма передбачає відпочинок на базі туристичного оператора "Надія". Визначено, що вартість туру складає 2318 грн./ особу.

Також у роботі розроблено маршрут туристичного походу. Анімаційні програми передбачають: сплав по гірській річці 12-15 км.; скалелазання та спуск зі скель на мотузках, спортивні змагання. Вартість туру додатково складає 2575 грн./ особу.

Отже, на підставі даної роботи можна зробити наступні висновки: все більше значення приділяється анімаційним технологіям у туризмі. У сучасному

світі в умовах твердої конкуренції на ринку туристських послуг неможливо представити готельний комплекс без організації в ній анімаційної діяльності. Анімація в готелі грає велике значення в створенні сприятливого психологічного клімату в готелі, тим самим створює передумови для повторного приїзду гостей, що помітно сприяє збільшенню іміджу й доходу даної готелю.

Тобто, в Україні, в даний час молодіжний туризм розвивається переважно стихійно, не організовано, більшість туристичних фірм не розробляє спеціалізованого туристичного продукту для цієї категорії споживачів, а програми розвитку молодіжного туризму реалізуються в недостатній мірі. У зв'язку з цим необхідно розробити загальнодержавну програму розвитку молодіжного туризму.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. World Economic Forum: site. URL: <https://www.weforum.org>
2. World Tourism Organization UNWTO: site. URL: <http://unwto.org>
3. World Travel & Tourism Council: site. URL: <https://www.wttc.org>
4. Мальська М. П., Антонюк Н. В., Ганич Н. М. Міжнародний туризм і сфера послуг: підручник для ВНЗ. Київ: Знання, 2008. 661 с.
5. Туристський словник-довідник: навч. посіб. / уклад.: В. К. Федорченко, І.М.Мініч. Київ: Дніпро, 2000. 54 с.
6. Чорненька Н. В. Сучасні тенденції розвитку молодіжного туризму. Географія та туризм. 2012. Вип. 20. С. 66–72.
7. Нікітенко С. І. Розвиток молодіжного та дитячого туризму в незалежній Україні: проблеми та перспективи. Наукові праці. 2006. Т. 62. Вип. 49. С. 64–68. URL: <http://lib.chdu.edu.ua/pdf/naukpraci/history/2006/62-49-12.pdf>
8. Колотуха О. В. Дитячо-юнацький туризм в Україні як територіальна соціально-економічна система: проблеми та перспективи розвитку: дис. ... канд. геогр. наук: 11.00.02 / НАН України, Інститут географії. Київ, 2004. 257 с.
9. Єфименко Г.П.. Основні форми та засоби фізкультурно-рекреативної діяльності майбутніх інженерів-педагогів// Педагогіка, психологія та мед.-біол. пробл. фіз. виховання і спорту. — 2005. — № 24. — С. 66-68.
10. Гаранин Н. И., Булыгина И. И. Менеджмент туристской и гостиничной анимации. – М.: Советский спорт, 2004.- 127 с.
11. Дурович А. Маркетинговые исследования в туризме.- М.:Новые знания,2002.-347 с.
12. Вершковский Э.В. Режиссура массовых представлений. – М.: Просвещение, 2004. – 165 с.

13. Килимистий С.М. Особливості ігрової анімації в туризмі // Туристично-краєзнавчі дослідження. – 2007. - № 7. – С. 200-213.
14. Курило Л. В. Теория и практика туристской анимации в 2 т: Т.1. Теоретические основы туристской анимации. - М.: Советский спорт, 2006.- 180 с.
15. Егорычева В., Хохлов А. Спутник: 40 лет в туризме.- М.; Новые знания,1998.- 65 с.
16. Подмаркова І.П. Аналіз мотивацій студентської молоді як найбільш перспективної частини молодіжного сегменту туристичного ринку України: [Електрон. ресурс] / І.П. Подмаркова. – Режим доступу: http://studbooks.net/634854/turizm/opredelenie_vidy_molodezhnogo_turizma.
17. Олександрова А.Ю. Міжнародний туризм: учбов. посібник / А.Ю. Олександрова. – М.: Аспект Пресс, 2002. – 470 с.
18. Калачян К.С., Абрамов В.В. Молодіжний туризм як один із видів рекреаційної діяльності України: [Електрон. ресурс] / К.С. Калачян. – Режим доступу: http://eprints.kname.edu.ua/48324/1/ilovepdf_com-156-157.pdf.
19. Генкин Д.М., Конович А.А. Массовые театрализованные праздники и представления. Учебно-методическое пособие. – М.: Просвещение, 2005. – 186 с.
20. Генкин Д.М. Массовые праздники. Учебное пособие для студентов институтов культуры. – М.: Просвещение, 2005. – 175 с.
21. Внутрішній туризм в Україні: окремі аспекти / Інститут туризму Федерації профспілок України / О.І. Лугова (ред.). — К., 2002. — 162 с.
22. Бочелюк В.Й., Бочелюк В.В. Дозвіллєзнавство. Навчальний посібник. - К.: Центр навчальної літератури, 2006. - 208 с.
23. Булыгина И. И., Гаранин Н. И. Об анимационной деятельности в туристских и спортивно-оздоровительных учреждениях// Теория и практика физической культуры.-2000.-№11.-С.26-29
24. Виженко О. Козацькі забави: Сценарії проведення театралізованих спортивно-розважальних дійств. — Т. : Підручники & посібники, 2004. — 64с.

25. а А. Организатору досуга молодежи. — М.: Мол. гвардия, 1994. — 160 с.
26. Килимистий С.М. Анімація в туризмі. Навч. посібник. — К.: Видавництво ФПУ, 2007. — 188 с.
27. Курило Л.В. Теория и практика анимации: Учебное пособие. — М.: Советский спорт, 2006. — 195 с.
28. Приезжева Е. М. Социально-культурная анимация в туризме.- М.: РИБ Турист, 2003.- 120 с
29. Трегубов Б.А. Свободное время молодежи: сущность, типология, управление. — СПб., 2001. — 152 с.
30. Шпанов В.И., Радчич И.Ю., Васильев Г.И.. Детские игры, оборудование игровых площадок с использованием современных технологий в дошкольных образовательных учреждениях, школах, оздоровительных лагерях и по месту жительства. — М. : МГИУ, 2002. — 214с.
31. Статистичні дані Державної туристичної адміністрації. — Режим доступу: www.torism.gov.ua.
32. Юнко М. М. Міжнародний досвід організації молодіжного туризму: [Електрон. ресурс] / М. М. Юнко. — Режим доступу: http://elcat.pnpu.edu.ua/docs/visnuk_3%20%D0%A2%D1%83%D1%80%D0%B8%D0%B7%D0%BC.pdf#page=96
33. Session 3: Change and Innovation: The Digital Revolution and the Millennial Traveller. 5th Global Summit UNWTO on City Tourism «Cities: Local Culture for Global Travellers». Luxor, Egypt, 1-2 November, 2019.
34. Романова А. А. Молодіжний туризм як тренд сучасної туристичної індустрії: [Електрон. ресурс] / А. А. Романова. — Режим доступу: <http://ppeu.stu.cn.ua/article/view/147125/146247>
35. Журавлева М. М. Анимация в рекреации туристкой деятельности : курс лекций / М. М. Журавлева. — Иркутск : ООО «Мегапринт», 2011. — 135 с.

36. Власова Т. И. Анимационный менеджмент в туризме : учеб. пособие / Т. И. Власова, А. П. Шарухин, Н. И. Панов. – М. : Издательский центр «Академия», 2010. – 320 с
37. Організація анімаційних послуг в туризмі : навч. посібник / О. М. Кравець, С. І. Байлик ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – 2-ге вид., перероб. і доп. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. – 335 с.
38. Давня українська література: Хрестоматія / Упоряд. М.М.Сулима.- К.: Освіта, 1994. – 340 с.
39. Грепан Т. С. Роль анімації на фестивалях та карнавалах [Електроний ресурс] / Т. С. Грепан. –Режим доступу : <http://www.repository.hneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/525/1/>.
40. Игры - обучение, тренинг, досуг... / В.В. Петрусинский (ред.). — М. : Новая шк., 1994. — 368с.
41. Гончарук П. А. К вопросу о классификации мероприятий event-management [Электронный ресурс] / П. А. Гончарук, Е. С. Ковалева. – Режим доступа : <http://www.scienceforum.ru/2015/pdf/14656.pdf>
42. Пядушкина И. И. Анимация в социально-культурном сервисе и туризме : учеб. пособие / И. И. Пядушкина. – Иркутск : Изд-во Иркут. гос. ун-та, 2011. – 192 с.
43. Темный Ю. В. Экономика туризма : учебник / Ю. В. Темный, Л. Р.Темная. – М. : Советский спорт, 2003. – 416 с.
44. Кулагина Г.А. Сто игр по истории: Пособие для учителя / Г. А. Кулагина. — 2-е изд., доп. и перераб. — М. : Просвещение, 1983. — 240 с.
45. Марков А. П., Бирженюк Г.М. Основы социокультурного проектирования: Учебное пособие. СПб.: СПбГУП, 1998.- 364с.
46. Москаленко В.В., Лавренко О.В., Никифорова Н.О. Виховання підлітків: скаутський рух (соціально-психологічний аспект): Навч. посіб. / Донецький ін-т управління / В.В. Москаленко (ред.). — Донецьк, 2003. — 186с.

47. Олександрова А.Ю. Міжнародний туризм: учбов. посібник / А.Ю. Олександрова. – М.: Аспект Пресс, 2002. – 470 с.
48. Сучасні різновиди туризму : навч. посіб. / М. П. Кляп, Ф. Ф. Шандор. – К. : Знання, 2011. – 334 с.
49. Скриль І.А. Соціальний туризм: сутність, переваги та перспективи розвитку - [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.nbuu.gov.ua/portal/natural/vkhnu/Gge/2008_824/Skryl.pdf
50. Биржаков М. Б. Введення в туризм / М. Б. Биржаков. – Санкт-Петербург: Герда, 2008. – 570 с.
51. Про внесення змін до ст.1 Закону України —Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні [Текст] : Закон України від 23.03.2004 р. № 1659- V // Офіційний вісник України. – 2004. – № 15. – Ст. ст. 1028, 1029.
52. Палаткіна Г. В. Молодіжний туризм / Г. В. Палаткіна. – Астрахань: Видавничий дім "Астраханський університет", 2002. – 206 с.
53. Кляп М. П. Сучасні різновиди туризму / М. П. Кляп, Ф. Ф. Шандор. – Київ: Знання, 2011. – 224 с.
54. Мальська М. П. Туристичний бізнес: теорія та практика / М. П. Мальська, В. В. Худо. – Київ: Центр учбової літератури, 2012. – 368 с.
55. Чудновський А.В. Туризм та туристичне господарство: підруч. [для студ. вищ. навч. закл.] / А.В. Чудновський – Львів, 2000. – 400 с.
56. Щур Ю.В. Спортивно-оздоровчий туризм: навч. посіб /Ю.В. Щур, О. Ю Дмитрук.-Київ, Альтерпрес, 2003. – 232 с.
57. Виступ народного депутата України Романової А. А. Формування та реалізація молодіжної політики в Україні в умовах децентралізації: матеріали парламентських слухань у Верховній Раді України 15 листопада 2017 року / Верховна Рада України, Комітет з питань сім'ї, молодіжної політики, спорту та туризму. Київ: Парламентське видавництво, 2017. 208 с. (Серія «Парламентські

слухання»).

58. Burkhard S., Kow N., Fuggle L. Travel Trend Report 2017. Trekksoft ebook library. 2017. 39 p.

59. Пясковська Т. Як планують відпочивати українці. URL: <https://www.kiis.com.ua/?lang=ukr&cat=reports&id=700&page=5>

60. Вайнола Р. Х. Особливості використання ігрових технік в соціальній вуличній роботі: Метод. рек. / Ліга соціальних працівників м. Києва; Соціальна служба для молоді м. Києва. — К. : НПУ, 2001. — 48с.

61. Воловик А.Ф., Воловик В.А.. Педагогіка дозвілля: Підручник. — Х. : Харківська державна академія культури, 1999. — 332с.

62. Гальперина Т. И. Актерское мастерство в деятельности менеджера туристской анимации. - М.: РИБ «Турист», 2004.- 54 с.

63. Гуляев В.Г. Организация туристкой деятельности. – М.: Нолидж, 1996.-250 с.

64. Ерасов Б.С. Социальная культурология: Учебное пособие. – М: Аспект пресс, 1997.- 360 с.

65. Ерошенков И.Н. Культурно-дозвільна діяльність в сучасних умовах.- М.: НГИК, 1994.- 32с.

66. Забалдіна Ю. Б. Маркетинг туристичного підприємства: Навч. посібник/ Федерація профспілок України; Інститут туризму. — К., 2002. — 196с.

67. Зайцев В. П. Режисура естради та масових видовищ: Навчальний посібник. (2-е вид.). - К.: Дакор, 2006. - 252 с.

68. Козацькі легенди: Для дітей середнього шкільного віку / Жабська Т.С.(упоряд.), Т.О. Батьканова (худож.). — Х.: Книжковий Клуб "Клуб Сімейного Дозвілля", 2005. — 80 с.

69. Константинова А.И. Игровой стретчинг. – С.-Пб.: Аллегро, 1993-71с.

70. Пенішкевич Д.І., Платаш Л.Б., Шоліна Т.В. Методика організації табірної зміни: Навч.-метод. посібник / Чернівецький національний ун-т ім. Юрія

Федьковича. — Чернівці : Рута, 2004. — 159с.

71. Петрова І.В. Дозвілля в зарубіжних країнах: Підруч. для студ. вищ. навч. закл. / Київський національний ун-т культури і мистецтв; Український центр культурних досліджень. — К. : Кондор, 2005. — 406с.

72. Фісенко Л. І., Пономаренко В. І., Сисоєва І. О., Ніколаєва Л. І. Організація дозвілля дітей та підлітків в санаторно-курортних закладах: Метод. рек. / ЗАТ "Укрпрофоздоровниця". — Бердянськ, 2001. — 28с.

73. Яременко Н.В. Дозвіллезнавство: навч. посіб. — Фастів : Поліфаст, 2007. — 460 с.

74. Цимбалюк Н.М.. Соціологія дозвілля: Навч. посібник / Державна академія керівних кадрів культури і мистецтв. — К. : ДАКККіМ, 2001. — 180с.

75. Винниченко І. І. Середовище турбізнесу [Текст]: навч. посібник / І. І. Винниченко. — К. : Академ періодика, 2006. — 216 с.

76. Данильчик В. Ф. Особенности формирования и развития туристических предприятий [Текст] / В. Ф. Данильчик — Донецк: Ин-т экономики промышленности, 2006. — 239 с.

77. Сучасні різновиди туризму : навч. посіб. / М. П. Кляп, Ф. Ф. Шандор. — К. : Знання, 2011. — 334 с.

ІГРИ, РЕКОМЕНДОВАНІ ДЛЯ ОРГАНІЗАЦІЇ СПОРТИВНО-
ОЗДОРОВЧИХ ЗАХОДІВ В ГОТЕЛІ

Назва	Короткий опис
Стрейчинг	Невелика (на 15 хв.) ранкова гімнастика після сніданку
Стрілянина із луку	Під час гри організується конкурс на кращого стрільця із луку, наприкінці тижня підводить підсумок: вибирається кращий стрілець тижня, якому видається почесний диплом
Хокей на траві	Набирається дві команди із числа туристів. Гра проводиться за загальноприйнятими правилами.
Боча	Французька гра, проведена на траві, ґрунті. На поле поміщають маленьку білу кульку. Кожний гравець одержує по 2 більших металевих кулі з насічками (ризиками) - як би розпізнавальними знаками приналежності тому або іншому гравцеві. Треба металева куля кинути так, щоб він виявився якнайближче до мітки - білій кулі. У кожного гравця по 2 спроби. Виграє та, чия куля виявився ближче всіх до мітки.
Крикет	По ландшафті розставляються залізні скоби ,учасникам видаються по дерев'яному м'ячі й битці й завдання гравців- першим забити м'яч в усі ворота(скоби)
Міні-гольф	Аналог великого гольфа, розташований на невеликій площі з більшою кількістю штучних перешкод

ІГРИ, РЕКОМЕНДОВАНІ ДЛЯ ОРГАНІЗАЦІЇ СПОРТИВНО-
ОЗДОРОВЧИХ ЗАХОДІВ В ГОТЕЛІ

Найменування гри	Короткий опис
Хто перший?	На сцену виноситься чотири стільці, а із залу вибирається п'ять чоловік. Звучить музика. Завдання граючих - встигнути сісти на стілець по закінченні звучання музики
М'яч під підборіддям	Вибираються дві команди, які встають у дві лінії (у кожній чергування: чоловік - жінка) особою друг до друга. Умова - граючі повинні тримати м'яч під підборіддям, під час передачі доторкатися до м'яча руками в жодному разі не можна, при цьому дозволяється стосуватися один одного як завгодно, аби тільки не упустити м'яч.
Опустити яйце	Пари встають спиною друг до друга, трохи наклоняєсь уперед. Між спинами (ледве нижче) затиснуте яйце. Завдання - акуратно опустити його на підлогу. Виграє пари, у якої яйце залишилося цілим. Яйце можна замінити гумовим м'ячиком. При цьому конкурс виграє та пара, м'яч у якої, торкнувшись підлоги, не покотив убік.
Підніми м'яч до подбородка	Партнери (чоловік і жінка) стають друг проти друга, тримаючи між животами маленький гумовий м'яч. Завдання - обертовими рухами докотити м'яч до підборіддя того, хто з партнерів менше ростом.
Одягни даму	Кожна дама тримає в правій руці скручену в клубок стрічку. Чоловік губами бере кінчик стрічки й, не доторкаючись руками, обмотує стрічкою даму. Виграє той, у кого вбрання вийде вдаліше, або той, хто швидше впорається із завданням
Спритні гості	Запрошується трохи пара. Кожному учасникові гри зав'язуються очі. Потім до різних ділянок одягу чіпляються кілька білизняних прищіпок. По сигналі ведучого потрібно зняти всі прищіпки зі свого партнера або партнерки. Та пара, що впорається із завданням швидше, виграє конкурс
Веселий портняжка	Для гри необхідно зібрати дві команди, у яких рівна кількість чоловіків і жінок. Всі вони встають у лінії (чоловік - жінка - чоловік - жінка). Вибираються два «портняжки». Кожний з них одержує по невеликій дерев'яній паличці, у яку просунута довга вовняна нитка (краще, якщо вона звита в клубок). По сигналі ведучого починається «шиття». Чоловікам «портняжка» просмикує нитки через колоші, а жінкам через рукава. Виграє той «портняжка», що «прошиє» свою команду швидше.
Перекоти кульку	У грі беруть участь трохи пара. Кожна пара одержує по двох пінг-понгових кульки. Чоловіка прокочують ці кульки із правого рукава дами в лівий рукав. Дами

	прокочують кульки через штани чоловіка із правої колоші в ліву.
Куди вкласти гроші?	Ведучий викликає дві пари (у кожній парі чоловік і жінка): «Зараз ви постараетесь якнайшвидше відкрити целую мережа банків, вкладаючи в кожний тільки одну купюру. Одержите початкові внески! (Видає парам гроші-фантики). Банками для ваших внесків можуть служити кишені, лацкани, і всі затишні місця. Постарайтеся якнайшвидше оформити свої внески, відкрити якнайбільше банків. Приготувалися, почали!». Ведучий допомагає парам виконувати завдання. Після закінчення 1 хвилини ведучий підводить підсумки. Ведучий: «Скільки купюр залишилося у вас? А у вас? Чудово! Всі гроші вкладені в справу! Молодці! А тепер я попрошу жінок помінятися місцями і якнайшвидше зняти з рахунків всю суму. Відкривайте банки, знімайте гроші! Увага, почали!». (Звучить музика, жінки відшуковують гроші в чужих партнерів).
Снайпер	Гравцям на талії зміцнюють ремені, до яких на мотузці підвішене яблуко. Перед гравцями ставиться дощечка зі цвяхами. Необхідно якнайшвидше наколоти яблуко на цвях (посадити)
Вогнегасники	Гравцям прив'язують на ремені мотузки, до кінців яких прикріплені або сірникові коробки, або змочена вата. Перед гравцями ставиться по запаленій свічі. Конкурсантам потрібно якнайшвидше без допомоги рук згасити свічу.
Зажени м'яч у ворота	Кожному з, що беруть участь до пояса спереду прив'язується пляшка. На лінію перед кожним покладений пінг-понгова кулька. Виграє конкурс той, хто першим зажене бутафорську кульку у ворота.
Струмочок	На підлогу кладе доріжка шпалер - «струмочок». Жінкам пропонується широко розставляючи ноги, пройти по «струмочку», не замочивши ніг. Після першої спроби пропонується повторити «прогулянку по струмочку», але вже із зав'язаними очами. Всі інші майбутні учасниці гри не повинні бачити, як вона проводиться. Пройшовши «струмочок» із зав'язаними очами, і наприкінці шляху знявши з око пов'язку, жінка виявляє, що на «струмочку» лежить чоловік, особою нагору (чоловік укладається на шпалери вже після того, як виконане завдання, але ще не знята пов'язка з око учасниці). Жінка бентежиться. Запрошується друга учасниця, і, коли все повторюється знову, перша конкурсантка від душі сміється. А потім третя, четверта
Погодуй мене	Гості розбиваються по парах. У кожній парі - чоловік і жінка. Завдання кожної пари - спільними зусиллями без допомоги рук розгорнути й з'їсти цукерку, що дасть ведучий. Пари, що зробила це першою, перемагає.

Погодуй улюбленого	Гості діляться на пари. У кожній - чоловік і жінка. Перед кожною парою в декількох метрах перебувають тарілки з морозивом. Завдання жінок - взяти ложку, зачерпнути морозиво й, взявши ложку за черешок губами, акуратно повернутися до свого партнера й погодувати його, не випускаючи ложки з рота. Пари, перша сьєвшая морозене, перемагає.
Передай карту	Гості розташовуються в лінію чоловік - жінка - чоловік - жінка. Першому гравцеві в лінії дають звичайну гральну карту. Завдання - передати карту від одного гравця до іншому, тримаючи її в роті. Руки не використати. Можна ускладнити завдання, і після кожної передачі ведучий відриває від карти по шматочку. У цій грі гостей можна розділити на команди й улаштувати командне змагання.
Сюрприз	Гості стають або сідають у коло. Під музику вони починають передавати досить більшу коробку. Як тільки ведучий зупиняє музику, гість, у кого виявилася коробка, відкриває її й, не дивлячись, дістає перший предмет, що попався. За умовами гри цей предмет він повинен надягти на себе й носити певний час. Наприклад - півгодини або до закінчення свята. Як тільки музика відновляється, гості знову починають передавати коробці по колу до наступної зупинки. У коробку складаються самі різні предмети одягу: від дитячих чепчиків до величезних спеціально зшитих капелюхів
Гра - жарт	У цій грі не буде переможців і що програли, ця гра - жарт, щоб повеселити гостей. У неї запрошується двоє учасників - чоловік і жінка. Чоловікові пояснюють правила гри - «Зараз дама розміститься на цьому диванчику й візьме в рот солодку цукерку, а ваше завдання - із зав'язаними очами - відшукати цю цукерку без допомоги рук і забрати неї, теж ротом». Вся комічність ситуації полягає в тому, що, як тільки чоловікові зав'язують ока, на диванчик або кушетку укладають чоловіка замість обіцяної дами. І скільки часу буде намагатися відшукати цукерку в «дамі» обраний кавалер, стільки гості будуть від душі сміятися.
Тернистий шлях	Ведучий запрошує три одружені пари. Чоловіки стають в 3-4 метрах від своїх дружин. Ведучий відкриває 3 пляшки горілки або провина й ставить їх на шляху кожного чоловіка. Після цього, кожному чоловікові зав'язують ока, повертають кілька разів навколо себе, ставлять особою до дружини й просять дійти до її й обійняти. Коли чоловікам уже зав'язані очі, ведучий швидко забирає пляшки й міняє місцями їхніх дружин. Глядачів просять зберігати мовчання. ³
Фінал	Формуються дві команди: в одного чоловіка, в іншої жінки. По сигналі гравці кожної команди починають знімати із себе одяг (яку вони захочуть) і викладати в

	лінію. У кожної команди своя лінія. Команда, що зробила саму довгу лінію з одягу, перемагає
Казкова	Потрібно: 5-10 чоловік граюча й дитяча книжка з казкою (чим простіше - тим краще). Вибирається ведучий (він буде читцем). Із книжки на окремі листочки випишуються ВСІ (!) герої казки, включаючи, якщо дозволяє кількість людей, навіть дерева, пеньки, річки, цебра..і т.д.. Методом жереба всі тягнуть свої ролі....Читець починає читати казку, і всі герої «оживають»
Кришки-ополоники	Беруть участь трохи пара. Дамам до пояса спереду прикріплюють кришки від каструль, чоловікам - ополоник. Необхідно, не стосуючись руками, стукати ополониками по кришках і видавати характерні звуки
Шукачі	Гравцям видаються картки з певними буквами. Завдання учасників - прикласти (і удержати) всі картки до тих частинам тіла, у яких назви починаються із зазначених букв. Перемагає той, хто зможе більше розмістити карток і не упустити їх.
Не смійся	Гравці сідають навпочіпки в коло (жінка - чоловік - жінка). Усіх попереджають, що сміятися не можна (ведучому можна). Ведучий «урочисто» бере свого правого сусіда (сусідку) за вухо. Всі інші по колу повинні зробити те ж саме. Коли коло замкнулося, ведучий бере сусіда праворуч за щоку (ніс, коліно....) і т.д. З кола вибувають ті, хто засміявся. Що залишився перемагає.
У кого на колінах?	На сцені по колу розставляються стільці. На них сідають граючі - чоловіки й жінки. Вибирається що водить. Йому зав'язують ока. Включається музика, і що водить іде по колу. Як тільки музика переривається, що водить зупиняється й сідає на коліна до тому, біля кого він зупинився. Той, до кого він сіл, повинен затамувати подих і не видати себе. Інші запитують: «У кого?» Якщо що водить угадає, у кого він сидить на колінах, те той стає що водить.